TUNTURILATU

LAPINKÄVUÄN LEHTI • JULKAISIJA TUNT... 1976

T.LA
1/76

Valok. Erkki J. Tolvanen

Puheenjohtajan tähdenvälejä

Kulumassa on jälleen Tunturiladun merkkivuosi. Takanamme on pian 30 -vuotinen taival. Tunturieräretkeily on tänä aikana kehittynyt pienten ydinryhmien ympärillä laajaksi massaliikkeeksi, jossa Tunturiladulla ja tunturilatulaisilla on aina ollut tunturiaatteen säilyttäjän ja kehittäjän rooli. Piiriimme on aina hakeutunut tunturihengen tavoittaneita henkilöitä, miehiä ja naisia, jotka voimakkaankin muutoksen aikana ovat säilyttäneet alkuperäisen kosketuksen Lappiin, sen henkeen, luontoon ja ihmisiin.

o o o

Tunturiaatetta ei koskaan ole kunnolla määritetty tai analysoitu. Enkä usko, että mitään selvää määritelmää voitaisi laatiakaan. Lappi, sen kokemis- ja *elämismahdollisuudet ovat niin* rikkaat ja moninaiset, että jokainen lapinkävijä ihastuu ikiomaan Lappiinsa. Ja niin tunturiaatetta on yhtä monta kuin lapinkävijääkin. Voi vain todeta, että pioneeriaikojen innokkaimmatkaan lapinhullut eivät voineet aavistaa, mihin mittoihin lapinkäyminen voi paisua.

o o o

Tunturihengen ylläpito on aina ollut jokaisen tunturilatulaisen oma, henkilökohtainen asia. Tunturilatu on järjestönä ja organisaationa ollut löysä, vain jäsenten toimintaa tukeva, eikä siinäkään kovin aktiivinen. Ehkä suurin voimamme onkin ollut siinä, että jokainen jäsen joutuu itse vastaamaan harrastuksensa asettamiin haasteisiin, vastaa itse omasta toiminnastaan ja vasta tältä pohjalta lähteä tukemaan yhteistä tunturilatutyötä. On oikeastaan itsestään selvää, että jokaiselta solultaan toimiva organisaatio kykenee myös mittaviin yhteisiin saavutuksiin.

o o o

Tunturiladun vetäminen on oikeastaan ihmeellistä puuhaa. Ympäri maata, jossakin hämärässä on kohta pari tuhatta jäsentä, joista ei tiedä juuri mitään. Mutta kun sana käy ja jossakin tarvitaan jäsenistön tukea, niin aina löytyy vähintään riittävä vapaaehtoinen panos yhteisiin pyrkimyksiimme. Ja johtokunnan ja muiden toimielinten piirissä on aina voitu jakaa tehtäviä ja vastuuta, ja hommat on aina hoidettu. Muistan elävästi sen vilpittömän kateellisen ihmetyksen, jonka kohtasin kerran Ruotsin Lapissa kertoessani sikäläisille retkitovereilleni Tunturiladusta, sen hengestä ja vapaaehtoisista tempauksista.

o o o

Jatkuu 8. sivulla

PAKKASJOULU 1975 SUSI PESÄSSÄ

Piirsimmepä tässä Heinäsen Taimin kanssa pienen pienen kappaleen Tunturiladun historiaa olemalla ensimmäiset — ja ainoat — tunturilatulaiset ja lisäksi vielä kavtsilaiset, jotka viettivät Susipesässä tämän mainion kämpän ensimmäisen joulun. Totuuden nimessä tulee sanoa, että koska joulu vaatii RUNSAASTI RUOKAA ja Taimi osti bussimatkalla Sodankylän leivästä tyhjäksi ja lisäksi joulunaika saattaa olla ja oli kylmä ja vaatii vaatetta, menimme perille moottorikelkalla, oikeastaan kahdella.

Jatkuu 4. sivulla

SUSIPESÄN SAUNA

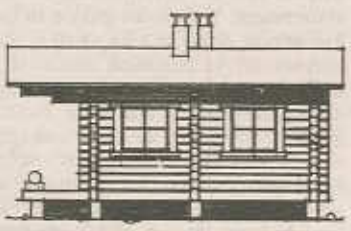

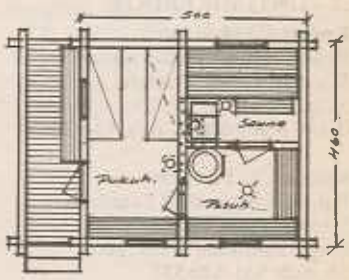

Ei kuollut tunturilatulaisten talkootyöhenki ja lahjoittajamieli viimekesän rehkimisiin Susipesän pystytystyössä. Sitä osoittaa saunan rakennusrahaston karttuminen ja huhtikuun susiviikolle ilmoittautuneiden työnhaluisten tunturilatulaisten joukko.

Kuten alkutalven kiertokirjeessä mainittiin, pidetään susiviikko pääsiäisviikolla Sarmitunturin maisemissa ja on viikon tukikohtana uusi Susipesä. Susiviikko on tarkoitus viettää työn merkeissä. Metsähallinnon Inarin hoitoalueen aluemetsänhoitaja on luvannut leimauttaa Susipesän saunarakennukseen tarvittavat hirret rakennuspaikan välittömästä läheisyydestä. Hirsien kaatamiseen ja rakennuspaikalle kuljettamiseen käynnistetään savotta, jonka muodostavat susiviikkolaiset ja pari moottorikelkkaa ajajineen paikkakunnalta. Savotan käynnistämisessä ei varmaankaan tule vaikeuksia, kun ammattitaitoinen ukkoherra tarvittavine koneineen ja apureineen on tulossa Savonlinnasta.

Näin saadut hirret antavat mahdollisuuden saunarakennustyön aloittamiseen jo valmiille pohjalle tulevana kesänä. Talkooviikoiksi on määrätty 18. 7. — 8. 8. 1976. Rakentamistyötä voi jatkaa syyskuussa ennen tai jälkeen Kiilopään susiaisten. Sarmilla on taas mielekästä puuhaa. Tunturilatulaisten joukosta tarvitaan jälleen hirsityötaitaitoisia kirvesmiehiä ja reippaita apulaisia. Ilmoittautua voi allekirjoittaneelle.

Susipesän saunan rakentaminen sattuu sopivasti Tunturiladun 30-vuotisjuhlan päätteeksi. Siispä tavoitteeksi käyttökuntoinen saunarakennus ensi syyskuun loppuun mennessä.

PEKKA HUTTUNEN

SUSIVIHKIÄISET KIILOPÄÄLLÄ

syyskuun 18 — 19 pnä. Ilmoittautumislomake sivulla 5

Tunturilatu r.y.

□ JOHTOKUNTA
PUHEENJOHTAJA
Antero Tarvainen
varapuheenjohtaja
Aarno Wäänänen
jäsenet: Toivo Harjanne, Hannu Hiltunen, Pekka Huttunen, Sirkka Laakso, Yrjö Suuniittu, Sirkka Iivanainen, Jussi Saarinen
Sihteeri: Eila Lehtonen
Poutamäentie 4 B 18 00360
Helsinki 36, puh. 558399.
Jäsenkortistonhoitaja sekä rahastonhoitaja:
Anneli Peltonen
Alkutie 27 00660 Helsinki 66
puh. 749 263
Juoksevat raha-asiat hoitaa: Kaija Nurmi, Suomen Ladun toimisto
Korkeavuorenkatu 25 A 00130
Helsinki 13
puh. 90-10101

□ JÄSENLEHTI
Tunturilatu
Toimittanut Erkki Wiksten

□ NAISTOIMIKUNTA
Kokoonkutsujana
Kirsti Päivärinta
Pietarinkatu 19 00140
Helsinki 14 puh. 631 531

□ TUNTURIMAJAT
Susikyrö-Enontekiö
Susipesä-Inari
Rakennuspäällikkö Pekka Huttunen
Joukontie 27 76100 Pieksämäki 10

□ SUSIVALIOKUNTA
Puheenjohtaja
Lasse Lindberg
Jäsenet: Kauno Laine, Väinö Martikainen, Raimo Niklander, Ulla Saarinen, Tuulikki Sepänmaa

□ TUNTURIKERHOT
Kuokte (2) Hyvinkää
Puheenjohtaja Reino Aaltonen
Sihteeri: Jorma Vuorela
Salpausseläntie 2 A 10
05840 Hyvinkää 4, puh. 914-20650

Kolbma (3) Tampere
Puheenjohtaja Yrjö Suuniittu
Sihteeri Elma Mäkinen
Kirjavaisenkatu 5 Tampere
56, puh. 931-630 537
Njellä (4) Pieksämäki – Mikkeli
Puheenjohtaja Pekka Huttunen
Sihteeri Eila Hämäläinen
Nuijamiestenk. 22. B. 12
50100 Mikkeli 10
puh. 955-12843
Vihtta (5) Vaasa
Puheenjohtaja Aare Orhanen
Sihteeri Paavo Finnilä
Malmönkatu 17 65140 Vaasa
14, puh. 961-244442
Kuhtta (6) Helsinki – Vartiokylä
Puheenjohtaja Alpo Mäntynen
Sihteeri Leena Andersson
Keinulaudantie 11 B 13
00940 Helsinki 94,
puh. 90-304385
Sietsa (7) Iisalmi
Puheenjohtaja Kauko Härkönen
Asevelikatu 10 74100 Iisalmi
Kavtsi (8) Helsinki
Puheenjohtaja Jussi Saarinen
Sihteeri Sirkka Seliste
Linnankoskenkatu 18. A 1
00250 Helsinki 25
puh. 90-499 096

Kerava 1976, Keski-Uusimaa Oy offsetrotaatio

Kuokten kuulumisia

Tavanomaisten Lapinretkien, hiihtoretkien, patikkaretkien ja talkooretkien kertomisen sijasta minulle on tällä kertaa tilaisuus kertoa muunlaisesta tapahtumasta, nimittäin Tunturiladun I talvipäivistä.

Tunturiladun talvipäivien pitämisestä on puhuttu jo useana vuotena, kunnes viime syksynä Kuokten aloitteesta asia herätettiin jälleen henkiin. Kuokte tarjoutui järjestämään Talvipäivät Hyvinkäällä, mikäli saadaan Tunturiladun johtoportaan siunaus, sekä muutakin kannatusta asialle.

Tunturiladun johtokunta käsitteli asian ja järjestämiselle saatiin siunaus myöskin alustavien tiedustelujen perusteella halukkaita osanottajia löytyi useasta kerhosta, niinpä järjestelyt aloitettiin suurella innolla. Valmistavassa kokouksessa päätimme sitten Talvipäivien ohjelmasta, sekä pitopaikasta, paikkaehdotuksia oli useitakin tarjolla. Lopulta päädyttiin kuitenkin Usmin kuuluisaan korpimaastoon, missä on pidetty useita vaativia suunnistuskisoja, viimeksi vuonna -74 SM-suunnistuskisat.

Talvipäivien luonteesta, ohjelmasta, majoituksesta sekä kilpailuista oli Tunturiladun johtokunnan puolesta Jussi Saarinen paikanpäällä esittämässä toivomuksia.

Ohjelma saatiin laadittua ja se käsitti vaelluskilpailun, luontoladun, hupiviestin sekä latulenkit: Pirkon tasanen, Eeron erikoinen, ja Hopeakaivoksen lenkki lisäksi oli myös pulkkamäki ja napakelkka.

Usminjärveltä saatiin vuokralle Hyvinkään Pontevan ja Hyvinkään Invalidien ulkoilumajat, ulkoilumajojen lähialue toimi Talvipäivien keskuspaikkana. Pontevan maja toimi myös keskuspaikkana niillä lukuisilla talkooretkillä joita suoritimme tammikuun aikana Usmin maastoon, raivatessamme ladunpohjia. Lumen tuloa jouduttiin myös odottamaan ihan viimeiselle viikolle saakka, jolloin sitä sitten satoi niin paljon, että ladut saatiin erinomaiseen kuntoon. Hyvinkään kaupunkia on myös kiitettävä siitä suuresta avusta, jonka saimme polttopuiden ja vapaa-aikatoimiston antaman moottorikelkkamiehen muodossa. Kerholaisten aktiivisella osanotolla sekä ilmojen suopeudella, saimme nämä suuren työmääränvaatimat Talvipäivät lopulta siihen kuntoon että vieraat voisivat saapua.

Talvipäivät avasi Tunturiladun puolesta Jussi Saarinen tämän jälkeen kerhomme puheenjohtaja Reino Aaltonen toivotti osanottajat tervetulleeksi. Avajaisten jälkeen päästiinkin heti käsiksi kilpailuihin sekä muuhun toimintaan, vaelluskilpailu oli kilpailuista ensimmäisenä.

Jos joitain numerotietoja osanottaja-aktiivisuudesta ilmoittaisi, niin osanotto oli todella korkeata luokkaa, vaelluskilpailuun osallistui 64 % koko osanottajamäärästä, luontolatuun peräti 89 %, hiihtolenkit olivat ahkerassa käytössä, pulkkamäki sekä napakelkka olivat tungokseen asti miehitetyt.

Naisille sekä miehille lämpisi omat saunat ja saunojia riitti pitkin iltaa, myöhemmin lauantai-iltana kun Enska repi kurttuaan Invalidien majassa niin osanotto oli täydellinen, ja tanssin pyörteissä notkisteltiin kilpailujen jäykistämiä lihaksia.

Sunnuntaina jatkettiin luontoladun kiertämisellä, sekä muidenkin latujen käyttö oli vilkasta, sunnuntaiksi järjestetty hupiviesti jouduttiin kuitenkin peruuttamaan, kun ei saatu tarpeeksi monesta kerhosta joukkuetta. Sunnuntaina aamupäivällä saatiin myös vaelluskilpailun paremmuusjärjestys selville joten osanottajat pääsivät tutkimaan pistesaalistaan. Vaelluskilpailun sekä luontoladun, kysymykset ja tulokset toisaalla lehdessä.

Mainittakoon että vaelluskilpailuun kiertopalkinnoksi oli Eikka valmistanut ja lahjoittanut Pienoisnilin.

Kuten kaikissa karkeloissa niin näissä Talvipäivissäkin koitti päättäjäisen aika, Väiski tunnetulla rauhallisuudellaan jakoi osanottajille ansioiden mukaan kuuluvat palkinnot.

Huttus-Pekka piti päätöspuheen missä hän meitä kerholaisia lämmittävästi, kehui Talvipäivien hengen ja järjestelyjen olleen erinomaisen, jopa niin pitkälle viety järjestely että kipinämikkokin oli talon puolesta Eerohan se tunnetulla tarmokkuudellaan hoiti kahden teltan kipinämikon tehtävät.

Lopetan tämän jutustelun tähän ja totean kuten Huttus-Pekkakin että Tampereella tavataan samoissa merkeissä ensi talvena. Minulla on ilo vielä kerran kerholaisten ja omasta puolestani kiittää kaikkia Talvipäivien osanottajia reippaasta ja rehdistä mukanaolosta.

KIITOS

J V-la

ERÄRETKEILYYN — LEIRINTÄÄN

Leko-majoitteita • vaellustelttoja • laavuja • louteita • rinkkoja • makuusäkkejä • keittovälineitä • kaminoita • erämuonia ja kestoeinesmuonia • suksia • kompasseja • karttalaukkuja • ahkioita • jalkineita ja paljon muuta eräretkeilyyn erikoisliikkeestä.
Tutustu laajaan myyntinäyttelyymme ja myymälääm-me tai tiedustele esitteitämme.
Palvelemme maaseutuasiakkaita myös postitse.

PARTIO AITTA

Yrjönkatu 34, 00100 Helsinki 10, puh. vaihde 643 622

Kolbman kuulumisia

Kulunut talvi on ollut antoisa meille tunturiretkeilijöille. Lunta on ollut tarpeeksi, eikä ole tarvinnut koluta pelkkiä jäisiä latuja. Mitä nyt pakkanen vähän keskitalvella kiusasi. Mutta kun pukeutui sään mukaan ei sekään haitannut.

Näin oli meneteltäväkin, kun kerhomme osuutta Valtakunnan Ladusta avattiin. Tämä Suomen Ladun kokeiluhiihto – eräänlainen retkihiihto Hämeenlinnasta Tampereen kautta Jyväskylään – tarjosikin tammikuun pakkassunnuntaisin kovan koetuksen, kun avasimme kolmen peninkulman ladun erämaaluontoiseen maastoon Kintulammelta Orivedelle. Tulipa samalla kolutttua tarkemmin näitä kotinurkkia ja todeta täytyi, että hienoja erämaamaisemia on näin asutuksen liepeilläkin. Hirvien jälkiä ja makuuksia oli niin runsaasti, että välillä tunnelmat olivat kuin Lapissa poropalkisilla liikkuessa. Joka hetki aivan odotti näkevänsä ylvään sarvikruunun.

Tämän ladun virallinen avaushiihto helmikuun ensimmäisenä sai runsaan joukon kerholaisia liikkeelle.

Kerhoilloissa alkoi syksyllä eräretken varusteiden esittely, etten sanoisi ruotiminen. Yllättävän paljon tuleekin asioita esille kun käy kaikki varusteen eri valmistajien mallit läpi tarkasti vertaillen. Niinpä totesimme esim. sadeviitoista, että malli Tunturisusi suotaa veden läpi, kun taas Iglu ei sitä tee. Hintavertailukin osoitti Iglun ylivoimaisuuden ja koossa se hävisi Tunturisusi-mallille vain 10 cm. Esittelyssämme olivat molemmat mallit suoraan "kaupan hyllyltä". On tietysti otettava huomioon mahdollisuus, että valmistaja tuottaa kauppaan erilaatuisia eriä. Olemme myös tehneet useampisivuisen monisteen jokaisesta esittelystä. Tällaisia monisteita on jo mm. retkikeittimistä, sadeasuista, kantolaitteista, makuupusseista sekä tulossa suksista, ahkiolaitteista ym. Kaikinpuolin antoisa alustussarja kerhoiltojen ohjelmaksi.

Muutakin olemme touhunneet normaalin vuosikokouksen jälkeen. Retkikuvia oli kertynyt niin paljon, että niitä on katseltu kolmena iltana Torpan kurssikeskuksessa vietetyn pikkujoulun lisäksi. Pikkujoulusta kannattaa mainita erikseen Paulaharjun testein tehostettu diaesitys sekä tukevan jouluaterian jälkeen kuunneltu ja katseltu Tiernapoikien esiintyminen. Molemmat vallan nautittavia lajissaan.

Keräsen Kallen opastuksella valmistuu jälleen uusia ahkioita (sanoisinko malli-Kolbma) kerholaisten käyttöön ja tätä kirjoitettaessa ennen tehtyjä kaivetaan esille ja vetolaitteita kunnostellaan kevään eräretkiä ajatellen. Malttamattomimmat ovat jo ehtineet Lapissa käymäänkin näillä lumilla. Veikkaanpa, että huhtikuun hankien kohottaessa heidän on otettava uusiksi.

Valitettavasti menivät Tunturiladun talvipäivät Hyvinkäällä meiltä sivu suun yhteensattumien vuoksi. Kirjaamme tappion tiliimme siltäosin. Viikonlopun jäähiihto Näsijärvellä on vielä tätä kirjoitettaessa edessäpäin. Kerholaiset odottavatkin mielenkiinnolla tätä kevään ehkä viimeistä hiihtotapahtumaa ennen eräretkiä Lapissa. Keskustelin tässä taannoin erään iäkkäämmän retkiveikon kanssa. Oli kiintoisaa kuulla hänen tarinoitaan hiihtoretkistä heti sodan jälkeen Pallaksella. Tie päättyi talvisin Kutunivaan ja iltapimeällä oli lähdettävä ajamaan etukäteen tilatulla porokyydillä matkailumajalle. Raitoon saattoi kertyä pituutta kolmenkinkymmenen ajoporon verran. Oli tunnelmallista ajaa revontulien palaessa pohjoisessa kumoittavia Pallaksen kyömyjä kohden. Hiihtoretket Pallasjärven retkeilymajalle sekä Raattaman erämaataipaleiden takana olevaan lapinkylään olivat silloin hiihtoviikon kohokohtia. Jälleen kerran haikeana totesin, että niin muuttuu maailma..., ja jotakin silloisesta lapinromantiikasta sen mukana.

Tämän nostalgisen muisteluksen jälkeen havahdun huomaamaan, että tarjoaa Lappi vieläkin erämaata, kiveliötä kulkea. Aidon tunnelman tapaa vielä varmasti, kun väistelee pahimmat riehapaikat. Hyvä on nykypäivän tunturilatulaisen elää, kun on edessä kevään hohtavat hanget Lapissa ja kesän saunatalkoot Susipesällä sekä Ruska-Susiaiset, jälleen aidossa ympäristössä, Kiilopään juurella.

Näin mietellen

– YKÄ

Njellän kuulumisia

Soittelipa Pekka tässä iltana muutamana, muistutellen palstan kuulumisista kerhomme osalta. Ihmeen nopeasti tuo aika menee, kun taas on lehdenteon aika. Olemme täällä Savossakin saaneet viettää pitkästä aikaa oikein kunnon talven. Lunta ja pakkasta on ollut riittämiin asti ja tällä hetkellä kevätaurinko paistaa täydellä teholla. Mikä onkaan lasketella ja hiihdellä, kun olosuhteet ovat loistavat.

Toimintamme on jatkunut entiseen tapaa, kun vuosikokous ei tuonut uutta verta kerhon johtoonkaan. Sitä vastoin uusia kasvoja aina silloin tällöin porukkaan ilmaantuu ja siitä me iloitsemme. Olen joskus maininnut kerhomme haittana olevan sen, että me asumme kahdessa eri kaupungissa, joitten välimatka on lähes 80 km. Tämä on tietynlainen haittatekijä kokoontumisia ajatellen. Ihan jokainen ilta ei ole sopiva, kun ollaan meneviä naisia ja miehiä. Välillä aina peruutellaan jo ilmoitettuja kerhoiltoja ja sovitaan taas uusi ajankohta. Jos olisimme samalla paikkakunnalla kokoontuminenkin olisi yksinkertaisempaa. Toisaalta eri paikkakunnalla asumisella on omat hyvätkin puolensa. Pieksämäeltä on tullut kerhon ansiosta monta hyvää ystävää ja toivottavasti myös päinvastoin. Laturetket, aina Finlandia hiihtoa myöten ovat olleet kiinnostuksemme kohteina. Kerholaiset ovat olleet innokkaimpia hiihtäjiä ja järjestelytehtävien hoitajia. Yksi ja toinen pakkaa rinkkaansa ja suunnistaa kohti Lappia. Kevät saa hitaammatkin liikkeelle nauttimaan auringon lämmöstä ja hiihtämisen riemusta. Toivottavasti ei hirteen vedetä niitäkään (meitäkään) jotka kapslaukun kanssa nousevat etelän koneeseen. Joka tapauksessa, hyvää matkaa kaikille toivotellen ja eiköhän sitä taas joskus tavata tuntureillakin Muu maa mustikan jälkeen maistuu oma maa mansikka entistäkin herkullisemmalta. Näin uskoo

EILA

Kuhttan kuulumisia

KEVÄÄN -76 OHJELMA

13.1.	Vuosikokous
27.1.	Suunnistusharjoituksia Alpo esittää: rinkkapulkka
10.2.	Tutustutaan retkiruokiin ja maistellaan
21.—29.2.	Vaellus
9.3.	Luontoilta
23.3.	Vaellusmuistelot, kuvat mukaan!
6.4.	Käydään laavun valmistukseen
25.4.	Retki kivimuseoon Otaniemeen. Lähtö klo 9 Kontulan Ostoskeskukselta
15.—16.5.	Vaelluskilpailu Korpirauhan maastossa

Jatkuu 7. sivulla

LIITYN TUNTURILADUN JÄSENEKSI

Nimi..... Synt.....

Ammatti.....

Osoite.....

Puh.....

- **TUNTURILADUN jäsenenä sinulla on oikeus**
  lunastaa tunturikämppiemme Susikyrön ja Susipesän avainten käyttöoikeus
  — kaivaa kultaa Susiäytsissä
  — saada jäsenlehtemme Tunturilatu sekä Latu ja polku
  — alennuksia Suomen Latu ry:n osanottomaksuista.
- **LIITY TUNTURILATU ry:n jäseneksi tällä lipukkeella ja postita se täytettynä osoitteella**

Tunturilatu ry.
Korkeavuorenkatu 25
00130 HELSINKI 13

Vihttan kuulumisia

Me vihttalaiset olemme päättyneenäkin vuotena pyrkineet vähästä lumesta huolimatta ulkoiluperinteitämme vaalimaan. Jo helmikuun alkupuolella Kalervo keräsi meidät uimahallin liepeille ja lähes kolmenkymmenen hengen tokkana johdatteli siitä kierrokselleen ja se olikin erittäin monipuolinen. Maaliskuisessa pakkasessa patikoimme ja saimme nauttia Kajaniemen virkeästä viimasta ja tehdä tuttavuutta kalastuksenkin kanssa. Oiva ja Erik keksivät, että polkupyörälläkin voi taivalta taittaa vähän pidemmälle varsinaisilta kotinurkilta ja niin syntyivät retket Maritan majalle sekä Bulleråsiin. Samaiset sudet kuljettelivat meitä myöskin ainon ja Bertelin huvilalle Messilahteen nauttimaan toukokuisesta auringosta sekä kalakeitosta. Maininnan ansaitsevat myöskin huhtikuiset polkuretket Vaskiluotoon sekä Vesterviikin maastoon samoinkuin elokuussa ja lokakuussa pidetyt, Reijon vetämät suunnistusharjoitukset.

Eivät nämä liikehtimisemme ole kuitenkaan rajoittuneet yksinomaan vain lähialueisiin. Reijo kokosi parinkymmenen hengen ryhmän, ahtoi sen Kaukon kuljettamaan tuttuun autoon ja käänsi kokan kohti Isokyröä, jossa liikuimme vanhoilla historiallisilla alueilla. Mainittakoon sieltä erikoisesti vuonna 1714 tapahtuneen Napuen taistelun muistomerkki, Leväluoman uhrilähde sekä Orisbergin kartanon moninaiset nähtävyydet. Syystoimintaamme olisi jäänyt paha aukko ellei jälleen käyty, nyt syyskuun 12–15 päivinä ja 30-päisenä tokkana, tutkimassa Lapin ruskaa, joka Äkäslompolon tunturialueilla tarjosikin tuhlailevan runsaita värejään.

Tiethenkin vihttalaiset jälleen liikkuivat vaelluksillaan eri puolilla Lappia niin, että suksiemme ladut ja kenkiemme jäljet kattanevat laajan Lapin lännestä itään ja etelästä pohjoiseen. Saanan suunnalla liikuttiin keväällä toukokuun alussa, jolloin puheenjohtajamme, ikäsusi Aare hyvillä hiihtokeleillä johdatteli kymmenpäisen tokan Saanan suunnalta Haltin huipulle. Hän toimi lisäksi koko syyskuun ajan Saariselän retkeilykeskuksessa ruskavieraiden tunturioppaana. Oikein pitää kadehtia Aaren osaa kun hän siellä tyttöjen keralla tunturipuron solistessa ja kahvin poristessa sai nauttia ruskan runsaista väreistä. Kevättalvella hiihteli muutama veikko Hetasta Ylläkselle ja varmaankin useat meistä lisäksi osallistuivat eri majoilla järjestettyihin hiihtojaksoihin samoinkuin muihinkin tilaisuuksiin. Raija ja Oiva Lehtonen tulivat susipariksi syksyisissä susiaisissa.

On kuitenkin vielä eriksen mainittava Kalervo Kankaisen pitkä, yksinäinen vaellus. Hän aloitti vaelluksensa Äkäslompolosta kulkien ensin Olostunturille, Torasieppiin ja Pallakselle. Sieltä edelleen Raijaselän kautta Hettaan, josta saapui Näkkälään 25. 8. edelleen Kaamusjärvelle ja Norjan rajalle. Hän palasi takaisin Hettaan ja tunturipolkuja seuraillen Keimiölle 31. 8. Tunturisutemme vaellus jatkui sitten Jerisjärven rantapolkuja Kolvakeron, Pahtavuoman, Musta ja Äkäskeron kautta Kukasjärvelle ja Pyhäjärven kämpälle, Vasalaen kautta Aakenuksen kämpälle sekä Pyhä- Lainio- ja Kesänpitunturin kautta Äkäslompoloon. Oli laskenut matkamittariinsa kertyneen runsaat 300 km. Yöpymiset oli Kalervo suorittanut autiotuvissa, teltassaan ja puun juurella makuupussissakin. Suositteli sopivaksi laihdutuskuuriksi sillä hänen painonsa oli täällä 22 vrk:n retkellä pudonnut seitsemän kiloa.

Jo tammikuussa kävi kerhomme tutustumassa Vaasan hovioikeuden moniin harvinaisuuksiin. Vuoden varrella on Kalervo meille useaan otteeseen esittänyt kameroittensa saalista. Kun vielä mainitaan, että pikkujoukkue vietimme jälleen Österhankmon tutuksi tulleen leirikeskuksen viihtyisissä suojissa alkaakin päättyneen vuoden oleellisin olla kerrottuna.

PF

Kaikki ideat, joita Kojo synnyttää ovat omaperäisiä, ja pitkälle mietittyjä, aika sitten näyttää, miten ne saavuttavat suurten retkeilijäjoukkojen suosion. Toivottavasti Suomen Ladun Varusteiden kokeilutoimikunta sanoo painavan sanansa asiassa.

JUSSI

JÄNKÄ-LUXUS

mallisuojattu REPRINKKA-uutuus • kaksiosainen • molemmat osat irroitettavissa • topatut kantoremmit voi irroittaa rungosta ja liittää yläosaan, jolloin meillä on selkäreppu • molemmat osat varustettu kahdella pikalukollisella sivutaskulla • PVC-nailonreppukangasta • teline Dur-alumiiniputkea 19 mm • paino n. 1,9 kg • tilavuus n. 60 l.

Oy PETTEALA
RAUMA
938/11 333

Muutama . . .

Jatkoa 5. sivulta

herre, som kan sova på en madrass på gålvet?" Kannattaa tutustua kirjaseen "Till fots i Jotunheim og tilgerensendsefjellområder", josta käy ilmi eri tunturimajojen omistussuhteet. Olimme itse olleet siinä uskossa, että Norjan Turistiyhdistys omistaa kaikki tiellemme sattuneet majat, joissa asuminen, kuten edellä jo mainittiin, on edullisempaa yksityisiin verrattuna.

□□ SÄÄLLÄ on suuri merkitys tällaisen retken onnistumisen kannalta. Paria päivää lukuun ottamatta sään haltijat olivat meille suopeita, kun muistaa, miten sateista ja sumuista yleensä Norjan tuntureilla saattaa olla. Saimme nauttia auringon lämmöstä ja kulkea shortsit jalassa (ja se en herre jopa uimahousuissa) saaden kauniin rusketuksen paljaalle pinnallemme. Sään äkillisiin vaihteluihin olimme jo tottuneet omassa Lapissamme ja saman toteamuksen teimme Norjassakin, Kauniin ilman vallitessa lähdimme kiipeämään Glitterheimista kohti Glittertindenin huippua (2472 m). Päästyämme n. 3–4 tunnin kiipeämisen jälkeen ylös, olimmekin hetkessä valtavan ukkospilven keskellä. Maailma pimeni ympärillämme ja staattinen sähköisyys purkautui meistä sateen ropistessa niskaamme. Kiireenvilkkaa palasimme läpimärkinä alas todeten huipun takanamme loistavan kirkkaassa auringon paisteessa. Vastaavasti Galdhöpiggenille (2469 m) kiipeäminen jäi puolitiehen kolmelta yrittäjältä lumisateen pimentäessä näkyvyyden. Sade ja sumu pimensivät näkyvyyden myöskin vaeltamaltamme ensimmäiseltä jäätikköosuudelta Leirvassbusta Krossbuhun. Naruun sidottuina kuljimme hiukan jännittyneinä yli repeämien näkyvyyden ollessa nollilla. Sitä vastoin toisen jäätikköosuuden välillä Krossbu-Fannaråkhytta saimme kulkea ihanassa auringon paisteessa (ks. kuva).

Palataksemme vielä majapaikkoihimme tunturissa ja niiden tasoon on todettava, että toiset niistä olivat korkeamman luokan hotelleja, joiden pihaan sopi ajaa "peltilehmällä". Tavalliset lehmät sen sijaan käyskentelivät ja kävelivät meitä vastaan tunturissa. Erityisesti meidän mieliimme jäi Spiterstulenin viehättävä hotelli Galdhöppingenin juurella (ks. kuva). Täällä vietimme toisen niistä kahdesta luppopäivästä, joita olimme varanneet lähinnä juuri käynteihin näillä Norjan korkeimmilla tunturihuipuilla. Päivän motoksi muodostui kuitenkin: Kaksi vuotta olemme suunnitelleet tätä matkaa päästäksemme nukkumaan Lykkeros-nimisessä huoneessa haahkanuntuvapeitteen alla. Sateen vuoksihan emme päässeet käymään huipulla. Elämys oli myöskin laskeutua Fannaråkhyttanilta (2069 m), jossa lämpötila illalla laski pakkaslukemille, alas vihreään Skodagalsböenin laaksoon (834 m), jossa käki kukahteli. Odottamiamme kullerokenttiä saimme vain ihailla postikorteista, sillä Leirvassbun ympäristö oli vielä täysin lumen ja jään peitossa. Hotellien vastapainona olivat sitten ns. itsepalveluhyttanit, joissa jokainen sai valmistaa oman ruokansa. Ruokatavarat olivat paikalla hyllyissä ja hinnastosta seinällä selvisi, miten kalliisti halusi syödä. Listat otetuista tavaroista rahoineen suljettiin sitten kirjekuoreen ja pudotettiin suljettuun laatikkoon . Tällainen hyttan sijaitsi mm. Olavsbussa, jossa oli pieniä makuuhuoneita kerrossänkyineen.

□□ PELÄSTYKSEMME rahojen riittävyydestä haihtui, kun saimme tietää, että voisimme vaihtaa valuuttaa matkan varrella. Tästä huolimatta yritimme elää alkuperäisen budjettimme rajoissa. Runsaan seisovapöytä-aamiaisen pyrimme joka aamu nauttimaan ja varasimme eväät hotellista keittäen itse päiväkahvit mukaan ottamallamme kosankeittimellä. Vaikka kokonaiskustannukset kohosivatkin n. 1 500 – 1 600 markkaan, jolla summalla olisi täällä suorittanut ehkä peräti kolmekin Lapin-matkaa, emme kadu tekemäämme valintaa. Suoritetun matkan jälkeen on Norjan ja norjalaisten ihailijoiden, samoin kuin siellä suoritettavan vaelluksen suosittelijoiden määrä kasvanut viidellä.

SIRKKA SELISTE

Onnistuneella eräretkellä nukutaan hyvin...
Suomalainen UNTUVAMAKUUPUSSI

"Erikois-TUNTURI" 90x210 cm
"Erikois-LAPPI" 80x210 cm
ovat pettämättömiä kaikissa olosuhteissa

"TUNTURI" ..... 90x210 cm
"LAPPI" ..... 80x210 cm
"RETKI" ..... 80x210 cm
ovat käyttökelpoisia mihin vuodenaikaan tahansa

SUOMEN HÖYHEN

Museokatu 22
00100 Helsinki 10
Puh. 447 606

HUOM! Makuupussimme sisältävät aitoa untuvaa. Kangas on vettähylkivä ja 100 %:sti hengittävä. Makuupusseissa on virallinen TSL:n tavaraseloste.

Kavtsin kuulumisia

Kavtsi toimii. Ja allekirjoittanutkin toimii taas, saatuaan kaksi viikkoa sielunparannusta Lapin kaamoksessa. Aluksi joulu Luirolla, ja lopuksi Uusi vuosi Susipesällä, mukanani tietysti "ihmisen paras ystävä" = vaimo. Katsastuksen tuloksena voin omakohtaisesti ilmoittaa, että oma Susipesämme on todella upea ja fantastinen, parempaa kämppää ei missään.

Ja mihin kaikkeen kiertokirje on kutsunut kerhomme 290:a jäsentä: Kerhoillat ovat edelleenkin vetävin toimintamuoto. On kokoonnuttu perinteisesti kerran kuussa, ja uusiksi tiloiksi olemme saaneet Helsingin kaupungin kerhohuoneiston Kulosaaressa, Kyösti Kalliontie 1 vanhan Pauligin huvilan asemesta. Nyt ei tarvitse turvautua seisomapaikkoihin! Aiheina on ollut kullankaivuu koneellisilla menetelmillä, sääennustus taivaan merkeistä oikein meteorologin johdolla, kesän muisteluilta kuvien merkeissä. On kuultu Lapin puvuista ja tutustuttu Partio-Aitan näyttelyyn.

Sunnuntairetkiä on järjestetty 6–7 kappaletta lähinnä hiihtelyn merkeissä, ja viikonloppuretkiä on tehty 7; muun muassa Hyvinkäällä Paukunharjun, majalla, Snappertunassa Wärtsilän majalla, Riihimäellä, Janakkalassa jne. Kerhon kämpällä Kärrikaltiolla on ollut vilskettä. Vieraskirja osoittaa yli 300 käyntiä ensimmäisen vuoden ajalta. Kärrikaltiolla on vietetty kerhon oma pikkujoulu, laskiainen luontolatuineen, ja kaksikin ankaraa yösuunnistuskilpailua. Juuri Kärrikaltiolla äkseerattiin tulevia korpipuoskareita maastossa paarien, purilaiden ja lastojen tekoon erämaaensiapukurssin päätteeksi. Joulun alla pidettiin Kavtsin myyjäiset, joista jälleen kertyi sievoinen summa kämppärahastoon. Kämpän osto omaksi ratkeaa kesän kynnyksellä, jolloin maatilahallitus asian ilmeisesti vihdoinkin päättää. Tähän astihan olemme olleet vuokralaisia.

Tunturiladun vuosikokouksessa, susiaisissa ja susilounaalla oli Kavtsin jäsenistö runsaasti edustettuna. Vuosikokouksen päätöksiin yhdymme täysin rinnoin ja aiomme todella konkreettisesti kantaa kortemme kekoon Susipesän saunan rakentamisessa. Tunturiladun pikkujoulun järjesti Kavtsi tällä kertaa Karjalohjalle ja osanottajia oli kolmisenkymmentä.

Koska juuri eräretkeily kaikesta mahdollisesta toiminnasta on sydäntämme lähinnä, on herännyt ajatus kerholaisten tekemien eräretkien rekisteröinnistä. Näin tulisi selville, paitsi tehtyjen vaellusten määrä, myös suosituimmat alueet sekä näiden tuntijat. "Suosituimmat alueet" odotettavastikin poikkeavat massaturismin käyttöalueista melkoisesti, ja olisi jännää kuulla reittiselostuksia tms. jopa kerhoiltojenkin puitteissa. Kaavake eräretkien rekisteröimiseksi on kehitteillä.

Mutta yksi vaellus ylitse muiden, ja se on oleva TUNTURILADUN 30-vuotis JUHLAVAELLUS, jonka on määrä tapahtua ensi syyskuussa Mustolasta Kiilopäälle päättyen susiaisiin, jotka ovat suuret juhlasusiaiset nekin. Vaellusryhmiä toivomme kertyvän jopa 20–40, kaikilla matka samanaikaisesti Sarmilta Kiilopäälle, mutta reittimahdollisuudet eivät rajoitu yhteen. Älkää peljätkö, sudet eivät koskaan muutu sopuleiksi.

Tunturiterveisin

JUSSI

Karhulan Tunturisusikerhon kuulumisia

MEITÄ ON ONNISTANUT.

Saimme yhden tyhjän vuoden jälkeen perhelisäyksen.

Tai ei edellinenkään vuosi tyhjä ollut, tulihan meille Ikäsusi.

Mutta voi, nämä kaksi pentua olivat meille iloinen tapahtuma. RAIJA ja SULEVI.

Kerhomme pikkujoulussa oli pesä aivan hajota, kun pennut voimalla pyrkivät ulos, saadakseen pääsyluvan laumaan.

Olihan niissä pitelemistä, mutta teräviä kun olivat niin tentistäkin hyvin selvisivät.

Ulvontanäyte meni aivan nappiin.

Oikein vanha susikin tunsi nuoruuden huumaa, kuullessaan kunnon ulvonnan. Muistuivat siinä mieleen Vongoivan takamaat ja Sompion soitten riistamaat nuoruusvuosilta.

Silloinhan ulvonta irtosi hyvin.

Pelkäsin juhlapaikan katon putoavan alas, kun suuri laumamme päästi hyväksymisulvonnan pennuille.

Tilanteessa katseeni osui jo eläkkeellä olevaan tunturisuteen. Hänen harras hyväksyvä voimakas ulvontansa tuli syväitä aitona toivotuksena uusille tulokkaille.

Näin tässä, meille kaikille rakkaan "Susiaatteen" jatkuvuuden yhden salaisuuden.

Vanhat Sudet eivät kadehdi uusien tarmoa, vaan näkevät heissä aatteidensa hyvän jatkajan

Terveisin

MAURI

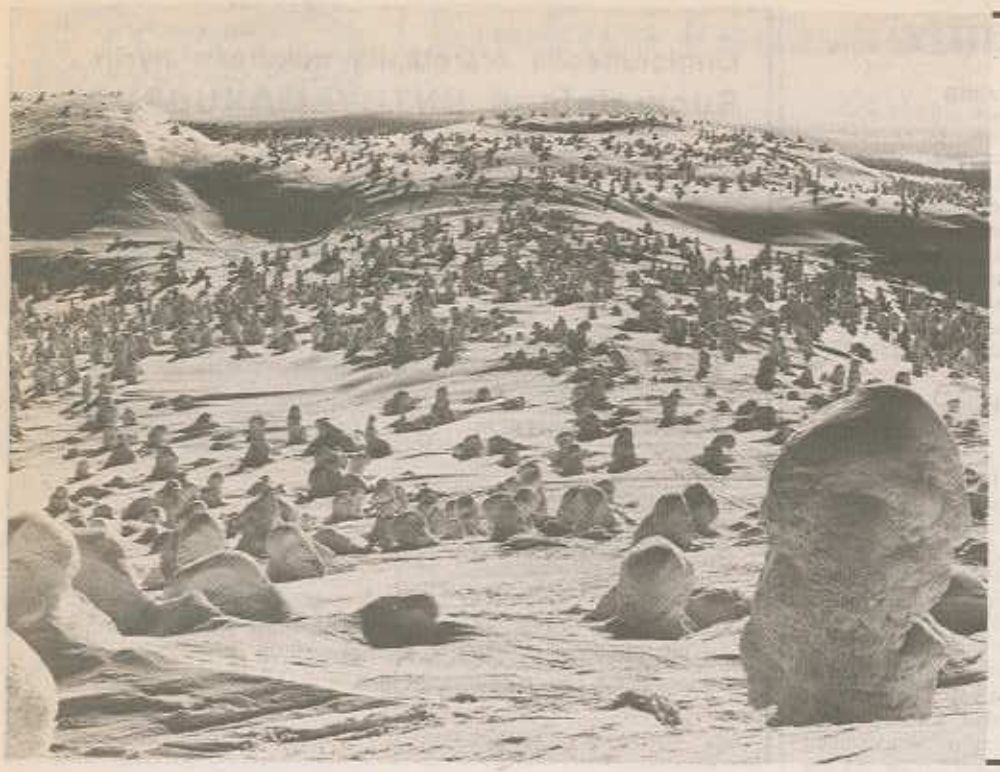

Junalla Lapin porteille

Tunturissa kävijät matkustavat alkumatkan junalla, koska rautateitse pääsee mukavasti päivällä sekä yöllä makuuvaunussa mukavasti nukkuen kaikkina vuodenaikoina.

Autokin seuraa samassa pikajunassa Helsingistä Ouluun, Kemiin ja Rovaniemelle sekä Turusta ja Tampereelta Rovaniemelle, tai päinvastoin.

Junamatka on huokea. Esim. edestakainen matka makuupaikkoineen 2. luokassa Helsingistä Rovaniemelle maksaa vain 144,20 mk ja matka Turusta Rovaniemelle 2. luokassa ilman paikkalippua 67,60 mk.

Mukavaa matkaa

VR

PUHEENJOHTAJAN TÄHDENVÄLEJÄ . . .

Jatkoa 1. sivulta

Olen jälleen kerran kiitoksen velkaa tunturilatulaisille. Uusittu vapaaehtoinen susipesäkeräys tuotti jälleen sellaisen summan, yli kymmenen tuhatta markkaa, että Susipesän rakentaminen voi jatkua suunnitelmien mukaisesti. Kiitokset. Omat tukikohdat tulevat turvaamaan toiminta- ja harrastusmahdollisuutemme erävaellustoiminnan mahdollisesti joutuessa erilaisten rajoitusten kohteeksi. Muutenkin pitäisi ehkä sekä Susikyrön että Susipesän vastainen käyttö suunnitella entistä aktiivisemmaksi ja erimuotoiseksi lisätäksemme palstojen tarjoamia palveluja. Jäsenten esittämät käyttöideat ovat tervetulleita.

o o o

Tämänvuotiset susivihkiäiset järjestetään merkkivuoden kunniaksi jälleen Lapissa, Kiilopäällä. Ruska-aikaan siirretyt juhlat vetänevät suuren jäsenjoukon näinkin pitkälle juhlamatkalle. Viidenvuoden takaiset kokemukset Susikyröstä ovat rohkaisseet juhlien järjestämiseen jälleen "oikeassa ympäristössä". Juhlien yhteydessä toivon tunturikerhojen ja muidenkin järjestävän ruskaretkiä, jotka päättyisivät . Kiilopään juhliin. Retket kannattaisi suunnitella siten, että Susipesään tutustuminen sisältyisi ohjelmaan. Juhlatalkoisiinkin saanemme riittävän joukon.

o o o

Kiilopään susivihkiäisten järjestelyt vaativat ennakkotietoja juhlien osanottajista. Toisaalla tässä lehdessä on ilmoittautumislomake, jonka täyttäminen ja toimittaminen viimeistään määräaikaan mennessä varmistaa järjestelyjen onnistumista. Joten juhlaväki, muistakaa ilmoittautua ajoissa. Tunturikerhojen olisi myös syytä suunnitella ruskaretket, yhteismatkat ym jo hyvissä ajoin.

o o o

Lopuksi näin merkkivuoden tunnelmiin vielä palatakseni. Vaikka Lappi ja sen luonto ovat yhä edelleen sitä samaa, johon ihastuin jo Tunturiladun alkuaikoina ja joka kerran toisensa jälkeen on vetänyt eräretkille, olosuhdemuutokset ovat tosiasia. Jokaisen tunturilatulaisen juhlavuoden ohjelmaan voisi kuulua omakohtainen arviointi tämän päivän Lapin eräretkeilystä. Meidän tulisi harkita, miten kukin omalta osaltamme voisimme yhä edelleen löytää ja säilyttää sen Lapin, joka meidät on valoittanut sekä mitä tunturiaate meiltä itse kultakin tämän päivän muuttuneissa olosuhteissa vaatii. Toimintaideamme edellyttää jokaisen omakohtaista harkintaa ja yhteistä myönteistä keskustelua. Aate eläköön.

Tunturiladun ensimmäiset talvipäivät Hyvinkäällä

Tunturiladun toiminnassa on kautta maan ollut sydäntalvi melkoista luppokautta. Joulunvietosta on jo palattu, laturetket eivät vielä ole kunnolla alkaneet ja pohjoisen kimaltavat keväthanget ovat vielä edessä. Syksyllä, kun osa kerhoja vietti viikonloppua, hyvinkään Paukunharjun majalla, syntyi idea Talvipäivien kokeilemisesta. Yövyttäisiin teltoissa, tavattaisiin toisia ja vaihdettaisiin kokemuksia. Kuokte, vanhimpana toimivana tunturikerhona otti hoitaakseen pioneerityön, ensimmäisten päivien järjestelyt. Vanha sanonta, "pidettiin, kuin piispaa pappilassa" tuli reippaasti ylitetyksi, niin hyvin meitä pidettiin Usmijärven rannan kahden kämpän alueella, urheiluseura Pontevan ja Hyvinkään Invalidien, jotka Kuokte oli Talvipäivien ajaksi järjestänyt käyttöön.

Osallistujia oli 53 ja valtaosa nukkui LEKOissa tai armeijamallisissa talviteltoissa. Kaukaisimmat vieraat olivat Lappeenrannasta ja Pieksämäeltä.

Vaelluskilpailun voittajat Timo Sarkkinen ja Ilmari Lappalainen Kavtsista.

Kuokte oli tehnyt latua jos jonkinmoista, oli Eeron Erikoinen, 5,2 km, huimine laskuineen, oli Pirkon Tasainen, yli 6 km ja kiinnostava Hopeavuoren lenkki, joka toimi Luontolatuna. Luontoladulla oli kaksitoista kiperää rastia ja se vei korkealle Hopeavuorelle, jossa oli harrastettu hopean avolouhintaa 1500-luvulla, Juhana-Herttuan aikana. Sää oli koko ajan mitä ihanin, pakkasta 5—10 astetta ja sunnuntaina mitä häikäisevin auringonpaiste.

Kun tuloihmetellyt oli suoritettu ja telttapaikat vallattu pidettiin pienet avajaiset ja kohta käytiin tosi toimeen. Kahdeksan paria lähti ankaraan kilvoitteluun vaelluskilpailun palkinnoista. Reitti oli noin 12 km pitkä, hyvin pohjustettu, paljoinen harhalatuineen. Tehtävät olivat hauskoja ja yllättäviä, välillä joutuivat harmaat aivosolut tosi kovalle koetukselle. Välillä kilpailijoita miltei narutettiin kesken kuumimman taiston. Viimeinen 3—4 km olikin kaikkein vaativin. Usmin maasto on jo kansainväliselle mestarisuunnistusjoukollekin toivottoman sekavaa. Tähän pahimpaan maastoon oli järjestetty reittisuunnistus. Merkittyä latua pitkin hiihdettiin kovin kireällä aikataululla ja aina rastin tullen piti oikea paikka merkitä karttaan. Kukkuloita ja laaksoja oli ainakin sata ja kaikki toistensa näköisiä. Aikaa ei ollut, jyvät eroittuivat akanoista. Kilpailuun oli Eikka Häjänen lahjoittanut Nilin kiertopalkinnoksi, sen voitti Kavtsi parillaan Timo Sarkinen — Ilmari Lappalainen. Loput tulokset jäljenpänä.

Kuoktelaiset olivat tehneet kovan työn. Polttopuut telttoja varten oli tuotu ja pilkottukin valmiiksi, havut oli haettu nukkujien alle ja kaksi telttaa oli jo pystytetty, muut paikat valmiiksi lapioitu. Tehty oli myös valmis nuotiopaikka ja hyvin varustettu kanttiini. Kaksi saunaa, toinen miehille. toinen naisille oli kuumana koko ajan. Ladut oli tosiaan hyvin pohjustettu, vaikka Maire itseään vaatimattomasti huonoksi hiihtäjäksi nimittäen moittikin puiden olevan liian lähellä latua (suositeltava on kai 50 m). Pari mitätöntä suksirikkoa tapahtui, pahimmat häviöt taisi tapahtua nappulasarjan Klammereille, jotka tauotta laskivat Pontavan majan edessä olevaa mäkeä. Jäällä oli myös napakelkka, joka takasi takuulla jokaiselle riittävän vauhdin.

Illanvietto oli invalidien majan isossa salissa. Paikalla oli, oikea haitarinsoittaja ja tunnelma sen mukaan. Jäällä tuikkivat puoliympyrässä tervasoihdut. Haitarin sävelten tahdissa nousi nutukas reippaasti ja nukkumaanmeno siirtyi aika myöhäiseksi. Se, ja päivällä saatu raitisilmamyrkytys takasivat pitkän yöunen. Aamulla oli pakkasta -8°C sekä ulkona, että ainakin meidän teltassamme, sillä suuressa laiskuudessamme emme viitsineet järjestää kipinävuoroja, vaan luotimme makuupusseihimme. Hyvin tarjettiin.

Talvipäivistä on tarkoitus tehdä jokavuotinen perinne. Seuraavana ikäjärjestyksessä onkin Kolbma. Varmaa ei vielä ole, kuka seuraavat Talvipäivät järjestää, mutta toivottavasti Tampereella tavataan.

MAIRE JA JUSSI

LUONTOLADUN tulokset:

P. Helonen 11 p Tunturilatu, E. Luhas 11 p Tunturilatu, E. Melto 10 p Tunturilatu, T. Sarkkinen 9 p Kavtsi, S. Seliste 9 p Kavtsi, P. Huttunen 8 p Njellä, R. Kärkkäinen 8 p Kavtsi, H. Lappalainen 8 p Kavtsi, I. Lappalainen 8 p Kavtsi, L. Lappi 8 p Kavtsi, M. Isotalo 7 p Kavtsi, A. Ojansuu 7 p Latuneuvojat, A. Pajunen 7 p Kuokte, M. Tyrväinen 7 p Njellä, V. Tyrväinen 7 p Njellä, E. Häjänen 6 p Kuokte, M. Kalanti 6 p Kavtsi, R. Aaltonen 5 p Kuokte, B. Fagerström 5 p Kavtsi, O. Heino 5 p Kuokte, M. Heino 4 p Kuokte, S. Lappalainen 4 p Kavtsi, M. Rutanen 4 p Kavtsi, S. Rämö 4 p Kuokte, M. Smolander 4 p Kuokte, R. Välimäki 4 p Kavtsi.

VAELLUSKILPAILUN tulokset:

Sarkkinen — Lappalainen, Kavtsi 152 p. Melta — Helonen, Tunturilatu 147,5 p. Sievänen — Luhas, Tunturilatu — Latuneuvojat 117,5 p. Kärkkäinen — Isotalo, Kavtsi 113,5 p. Huttunen — Tyrväinen, Njellä 108,5 p. Fagerström — Lappi, Kavtsi 104,5 p. Saarinen — Ojansuu, Kavtsi — Latuneuvojat 100 p. Selista — Råberg, Kavtsi 80 p.

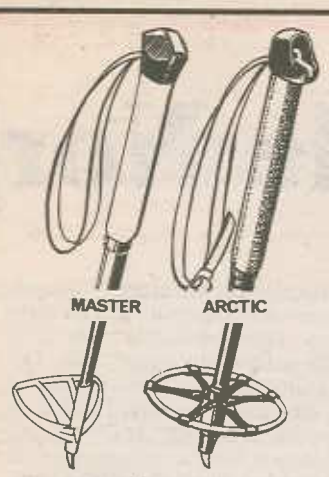

LYKKYÄ LADUILLE
EXEL-SAUVOILLA

40 OLYMPIAMITALIA INNSBRUCKISSA -76

KOLME KILPA- JA VIISI RETKIMALLIA

Markkinoi: Exel Oy, Helsinki
Valmistaa: Mäntykero Oy, Mäntyharju

Muutama ajatus kameran käytöstä talviolosuhteissa

Näin aurinkoisina kevättalven päivinä ottaa mielellään kameran hiihtolenkille mukaan tuonne lumen kattamien puiden reunustamalle ladulle. Muistorikkaimmat kuvat taitavat syntyä kuitenkin tuolla pohjoisen tunturimaastossa, ehkä juuri ne parhaimmat.

Siellä myöskin talviolosuhteet asettavat kameroille omat vastuksensa. Niiden hienomekanisissa koneistoissa pitkän puhdistamattoman käytön jälkeen tapahtuu ohuen öljyn ja pölyn seoksen pikeentymistä ja sen seurauksena kohmettuminen. Saattaapa kamerakulta jämähtää jäähänkin väärän kuljetustavan vuoksi. Pakkasesta sisään, kostean lämpimään vietäessä sen lasit huurrettuvat jopa puoleksi tunniksi, kun taas sisältä ulos joutuessaan ei näin tapahdu. Varsinainen jäätyminen voi sattua kun kameraa kuljetetaan hiihdettäessä ja hiottaessa anorakin alla missä siihen tiivistyvä kosteus sitten jäätyy ulkopakkasessa juuri silloin kun ollaan vangitsemassa niitä ainutkertaisia tapahtumia. Mielestäni erittäin hyvä paikka kameran kuljettamiseen on tuossa "eturinkan" yläpuolella oleva anorakin kengurutasku, missä kone on suojassa pysyen samalla tarpeeksi lämpimänä. Kovassa pakkasessa tosin kohmettuvat hyvinkin huolletut ja arvokkaat laitteet niin verho- kuin keskussulkimillakin. Filmit muuttuvat rapeiksi ja saattavat murentua juuri perforoinnin kohdalta filminsiirtorattaan hampaissa siirtovaiheessa. Kova pakkanen vaikuttaa usein sulkimen toimintaan hidastavasti. Paljon kameraansa käyttänyt henkilö kuulee jo sulkimen äänestä tai hänellä on tuollainen "sormenpää tuntuma" valotusajan pidentymisestä, jolloin tulisi osata vastaavasti pienentää himmennin-aukkoa tai yrittää lyhentää sulkimen nopeutta, korjatakseen valotuksien pidentymistä, ellei halua myöhemmin katsella ylivalottuneita kuviaan.

Sitten tuo valon mittaaminen:

Valotusmittarin käytöstä talviolosuhteissa kuten muulloinkin antaisin ohjeen, ettei sillä pidä mitata laajaa maisemaa noin vain huitaisemalla koska siinä yläosaa hallitseva kirkas taivas antaa korkeita lukemia samoin kuin ympärillä valkoisina hohtavat hangetkin. Mitatkaa mieluiten henkilön vaatteiden ja kasvojen arvot, joiden mittaustulosten lukemien keskiarvo antaa viitteen oikeasta valotuksesta. Irrallisella valotusmittarilla on sikäli helpompi mitata, että sen edestä voi varjostaa kädellään taivaan antamaa liiallista valoisuutta. Kamerassa kiinteästi oleva mittari sitävastoin olisi mittauksen ajaksi suunnittava kameroineen ainakin hivenen alas. Mittareita ja mittaustapoja on lukemattomia joten on vaikea antaa ehdotonta ohjetta. Joillakin mittareilla on mahdollista mitata valo suoraan auringosta. Eräs vanha ja koeteltu tapa on käyttää Kodak Neutral Test Card'ia josta otetaan mittarilla oikeat valotusarvot, mutta kukapa tuota 18 x 24 cm kokoista pahvipalaa rinkassaan kuljettaman, sytykkeeksi saattaisi vain joutua.

En puutu väri- tai mustavalkoisten materiaalien merkkeihin enkä niiden keskinäisiin laatueroihin tai värien toistokykyyn, koska useimmilla ovat ne mielipakkauksensa kuitenkin. Toteaisin noin 20 DIN filmillä tultavan toimeen erinomaisesti olipa sitten kysymys negatiivista tai diapositiivista, väristä tai mustavalkoisesta, valotus liikkuu tuolloin noin 1/250 sek. kieppeillä luukun ollessa asennossa f. 11 – 16. Salamakuvauksessa voidaan vaelluksilla käyttää pienikokoisia, lähes kouraan mahtuvia elektronilaitteita tai yksinkertaisia lamppuja sekä kuutiosalamia. Tuvissa sisällä on yleensä ahdasta ja etäisyydet pienet. Paikallaan olisi tietenkin laajakulmaobjektiivi tai -lisäke. Salamaa olisi pyrittävä suuntaamaan siten, että se valottaisi vielä kauempana olevat retkitoverit, muttei polttaisi etualassa poseeravia aivan sävyttömiksi. Lähikuvissa voi salama osoittautua liian voimakkaaksi, ts. sitä ei voi tuoda kameran kanssa samalle läheisyydelle, eikä ole irroitettavissa kamerasta tarpeeksi pitkällä kaapelilla, eikä sitä voi suunnata erikseen ylöskään. Tällöin pulman voi ratkaista pudottamalla salaman tehoa asettamalla sen eteen vaikkapa muovia tai välähdyttämällä nenäliinan läpi. Ulkosallakin voidaan käyttää salamaa kuvaten vasten auringon suuntaa. Salamalla valotetaan varjon puoli ohjeluvun mukaisesti normaaliin tapaan, mutta kuitenkin niin, että maisema taustalla tulee ehkä noin aukon verran alivalotetuksi. Tämä saadaan aikaan mittaamalla ensin valotusmittarilla taustan voimakkuus, jonka jälkeen tuodaan kamera lähemmäksi kohdetta. Kun taustan mittarilukema ja kohteen salaman ohjeluku antavat samat arvot tai tausta jää, kuten mainitsin hiukan alivalotetuksi, on saavutettu erinomaiset kuvaussuhteet vastavaloon. Tämä vaatii tarkkaa työskentelyä ja tottumista laitteisiinsa, mutta onnistuessaan tuottaa erittäin hienoa jälkeä ja kaunista kuvaa.

Filttereistä antaisin ohjeen: Värillä kuvattaessa niin kesällä kuin talvellakin, jättäkää ne kotiin. Mustavalkoiseen työskentelyyn tarkoitetut filtterit eivät näet sovi lainkaan värifilmien yhteyteen. Mustavalkoista käyttävät tulevat talvella toimeen erinomaisesti kelta- ja oranssifiltereillä. Vahvalla oranssilla korostuvat kaikki varjot, taivaan ollessa lähes musta, mutta pilvien purjehtiessa valkoisina ja tunturien kupeissa kiiltelevät hohtavan valkoiset hanget sekä kimaltelevat jäätiköt. Keltafiltteri tuottaa lähes saman tuloksen laimeampana. Näitä suotimia käytettäessä on muistettava ottaa huomioon niiden valotukseen vaikuttava pidennys. Markkinoilla on myöskin polarisaatio, eli polaroidifilttereitä, mikä tummentaa suunnilleen samoin kuin em. oranssi erotuksella, että sen tummuusastetta voi itse halunsa mukaan säädellä kiertämällä filtteriä optiikan edessä. Tämä tapahtuu samoin kuin Polaroid-aurinkolaseissakin jos joskus olette sattumalta tulleet niitä pyöritelleeksi silmienne edessä. Tämä filtteri soveltuu niin väri-kuin mustavalkoisellakin filmillä käytettäväksi. Valotuksen pidennys riippuu tummennuksen vahvuudesta.

Vielä muutama neuvo niille kuvaajille jotka joutuvat mieli mustana kamppailemaan lähes painijan ottein kameransa filminsiirtolaitteiden tms. kanssa. Ei kannata heti kyllästyä ja tempaista ruman näköistä selluloidia sieltä suoraksi tai lykätä toimeton kamera kokonaan loppuajaksi repun pohjalle vaan otetaan rauhallisesti ja tutkitaan tapahtumat. Filmin juuttuessa kamerassa syystä tai toisesta paikalleen ei ole syytä siirtää sitä väkisin. Ellei vähäinen takaisin kelaus vapauta juuttunutta filmiä älkää myöskään sitä yrittäkö hampaat irvessä saada liikkeelle koska silloin varmati perforointi ratkeaa vetohampaissa ja parhaassa tapauksessa koko filmi katkeaa jolloin sen purkaminen ja jälleen pakkaaminen ja vieläpä kehittäminenkin saattaa sen tuhota. On huomattavasti helpompi kaikissa vaiheissa käsitellä ehjää ja kokonaista filmiä kuin risareunaista ja kielekkeille revennyttä selluloidia. Mitä ikinä sattuukin filmillenne sen ollessa kamerassa, Teillä on aina retkivarusteissanne tuo valokuvauksen maaginen "Camera obscura" mukananne, yksinkertaisesti tiivis makuupussinne, jonne sen taaimmaiseen perukkaan sijoitatte kameranne muisteltuanne ensin laitteenne aukaisu – kelaus – siirto – yms. vipstaakit. Sitten vetoketju kiinni ja käsikopelolla on kaiken tapahduttava täydessä pussin pimeydessä. Ei sinne tarvitse omaa päätään tunkea mukaan, sehän olisi vain tiellä. Voitte jopa maata aukkopuolella pussin päällä, ettei vain tuohon touhuun pääsisi sotkeutumaan armaan aurinkomme valoa. Mikäli filmi on katkeamaton tässä vaiheessa ja vain perforointi rikkoontunut, kelataan filmiä eteen päin sen verran, että hampaat tapaavat ehjän reunareijityksen. Muistakaa aina tällä lailla operoidessanne siirtää filmiä tarpeeksi eteenpäin millä vältetään kuvaamasta kahdesti samoja kohtia filmiltä mikä taas on ihan väärää säästämistä.

Reissussa rähjääntyy. Niin voi käydä kamerallekin. Parhaana räkkäaikana nuotiossa porisevan riisivellin kuohuista sai kuoria mustana kettona sääskiä. Samoin voideltaessa leivän palaa sai toiseen suuntaan työntää puukon kärjellä voissa pyristeleviä puolta sataa pitkäkoipea. Ei ihme jos kesävaelluksen lopulla kameran takakannen sisäpuoleltakin kuului jo merkillistä ininää filmiä siirrettäessä. Nämä ovat pieniä harmia sen rinnalla jos sattuu kamera molskahtamaan kirkkaaseen kaltioon. Ammattimiehet tuolla korjaamopuolella kehottavat silloin pistämään pudonneen ja kastuneen vempeleen vesisankoon tai muovipussiin jossa se ui vedessä, ja tuomaan se korjaamolle sellaisenaan. Olen monesti miettinyt tilannetta talvella veden ottaessa helposti tuon jähmeän muotonsa, paljonko se routa tuota kameraa pullistelisi kun routaantunut savikin turpoaa peräti 10 %. Missä se muovipussi parhaiten jäätymättä mukana kulkisi? Yksi taitaisi paikka parahin olla, tosin kulkisi kuin iso pässi ja jos sattuisi vahinko eli pussi ratkeamaan, varsin luonnolliselta sekin vahinko silloin näyttäisi.

ERKKI J TOLVANEN

MUISTI-KIRJAAN

– SUSIVIIKKO 11 – 18.4 Susipesällä on täynnä. Sitä vietetään tällä kerralla työleirinä ja hiihtämiset taitavat jäädä vähäisiksi, koska viikon vetäjän, Pekka Huttusen tavoitteena on tuona aikana saada Susipesän saunan hirret kaadetuksi ja kuljetetuksi saunan paikalle odottamaan ensi kesän talkoita. Susikyrö on sen sijaan susiviikon aikana, kuten muulloinkin vapaasti käytettävissä, ja puitten keräämistä ja pilkkoamista on toki mahdollista harrastaa sielläkin.

– KUVAILTA, se kevään perinteinen *on 14. 5. klo 19.00 Helsingissä*, TVK:n toimitalossa, Töölöntullinkatu 8. Tuo retkesi kaikkien nähtäväksi, älä ujostele näyttää kuviasi. Ei niiden tarvitse olla mitään taidekuvia, vaan aivan tavallisia Sinun retkesi kuvia. Näyttömahdollisuus on kaiken kokoisille dioille ja paperikuville sekä 8 mm ja 16 mm filmille.

– SUOMEN LADUN LEIRIPÄIVÄT ovat Pieksämäellä, Nikkarilan Metsäopiston alueella 2 – 4. 7. Osallistutaanpa joukolla.

– SAUNANRAKENNUSTALKOOT Susipesällä 18. 7 – 8. 8. välisenä aikana. Saunan piirustuksiin voitte tutustua sivulla 1.

– KULTAVIIKKO Susiäytsissä järjestetään, jos halukkaita osallistujia löytyy, saunatalkoitten jälkeisellä viikolla 9 – 15. 8. Halukkaat ilmoittautukoot Suomen Ladun toimistoon toukokuun loppuun mennessä.

– Suksiparin on voittanut 31. 1. 76 mennessä jäsenmaksunsa maksaneiden kesken suoritetussa arvonnassa HELLEVI RAHKONEN, Munckinkatu 72 A 11 Hyvinkää. Onnittelemme.

– SEURAAVA TUNTURILATU ilmestyy juhlajulkaisuna susiaisiin mennessä. Lähettäkää siihen tarkoitetut kirjoitukset 16.8.76 mennessä Sirkka Laaksolle os. Päivärinteentie 11 A 13 04200 Kerava.

Tosi-kertomus elävästä elämästä

Ryhmä kavtsilaisia oli toissapääsiäisenä lähdössä pohjoiseen ja seurusteli makuuvaunun käytävällä. Tuli junapartio. Nuorempi poliiseista tarttui Sirkan puukkoon ja sanoi: "Pankaapa tuo pois näkyvistä!" Vanhempi konstaapeli purskahti nauruun ja totesi: "Olen kuullut, ettei pyssyllä saa miestä, mutta lyönpä vetoa, ettei saa puukollakaan!"

SUSIVIHKIÄISET KIILOPÄÄLLÄ

Pidetään 18 – 19. 9. Ilmoittautumislomake ja tarkemmat tiedot toisaalla lehdessämme.

SUSIANOMUSTEN on oltava tänä vuonna poikkeuksellisen aikaisia eli niiden tulee olla perillä maanantaina, elokuun 16 päivään mennessä. Anomuslomakkeita saa Suomen Ladun toimistosta ja ne on palautettava suvivaliokunnan sihteeri Ulla Saariselle os. Kiertokuja 9, 02300 Espoo 30.

ULKO-TAMMIOON JA MERELLE

Tunturimielisten merihenkiset perinteet jatkuvat 4 – 6. 6. 76.

Tule tapaamaan tuttuja ja kuulemaan menneen talven Lapin juttuja.

Tuo mukanasi iloista mieltä varusteittesi lisäksi.

Ennen kaikkea valmistaudu kovenevaan "TAMMIO" hiihtoon.

Siinä tarvitaan ainakin luistavaa tyyliä, tarkkaa kättä, nopeutta mahdollisella sakkokierroksella, terävää huomiokykyä. Eduksi on myös jos pystyt nielemään, ison palan purematta. Yllätystehtävä kysyy myös käsivoimia ja menevää hymyä.

Joukkueen menestys riippuu paljon myös huoltajasta. Kolme parasta heistäkin palkitaan. Kilpailun säännöt laitetaan ajoissa ulos, siten kai tulee selvempi lopputulos.

Henkilökohtaisena kilpailuna, uusittu tunturi-saaristomielisten tieto-taito ja luonto kierros.

Nuotiotarinaa sekä Tunturiladun johtoportaan tenttausta. TANSSIA KALLIOLLA.

Kiertoajelu ulos merelle, saariston ulkopuolelle.

Tuokaa myös omaa ohjelmaanne yhteiseen kevätjuhlaamme.

Ilmoittakaa tulostanne muutamaa päivää aikaisemmin, Tuulalle. Os. Tuula Kokkonen Pajamäentie 9 B. KARHULA puh. 952 63526 toimeen 952 63100/279.

Lähtöaika Karhulasta, riippusillan laiturista. Perjantaina 4. 6. klo 20.00. Paluu Karhulaan sunnuntaina 6. 6. noin klo. 17.00.

TERVETULOA

Karhulan Tunturisusikerho

Miksi ei vaihteeksi vaellukselle Norjan tu

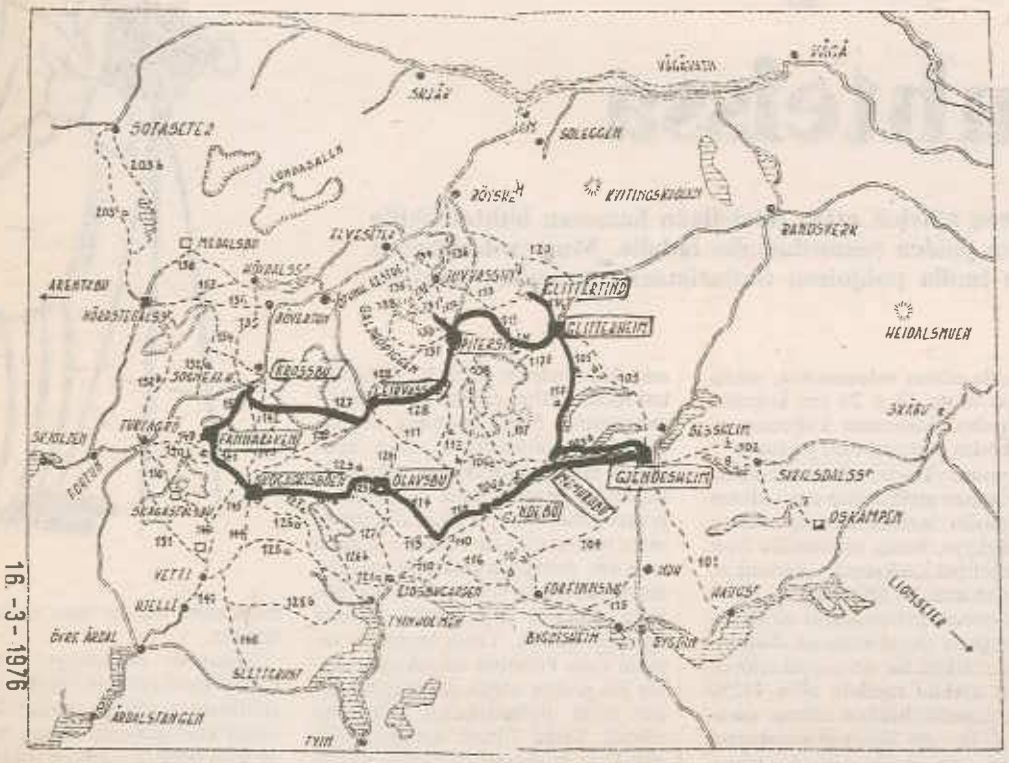

16. - 3 - 1976

heim-Tukholma ja Turku-Helsinki. Tämän lisäksi tulivat kustannukset hyttipaikoista laivalla, junan istuma- ja makuupaikat sekä yöpymiset Oslossa (3 yötä) ja Tronheimissa (1 yö) eli yhteensä 581 markkaa. Yöpymiset Oslossa ja Trondheimissa tapahtuivat retkeilymajoissa, joissa vaaditaan kansainvälinen retkeilymajakortti. Yöpymiset tuntureilla Norjan Turistiyhdistyksen majoissa tulevat halvemmaksi, jos on Suomen Matkailuliiton jäsen. Matkavarusteisiin on muistettava vain ottaa pussilakana.

Koska kiiruhdimme hitaasti, olimme varsinaisessa lähtöpisteessämme Gjendesheimissa vasta 8. 7. illalla matkustettuamme ensin Oslosta Otta-nimiselle asemalle ja sieltä loppumatkan linja-autolla saaden matkaan tuhratuksi koko päivän. Sitä ennen olimme Helsingistä 4. 7. tapahtuneen lähtömme jälkeen ehtineet tutustua Tukholmassa mm. Wasa-laivaan ja Oslossa kahden päivän aikana juosta paikasta paikkaan, kuten Holmenkollenilla, Vigelandin puistossa, Bygdöyssa (vastaa

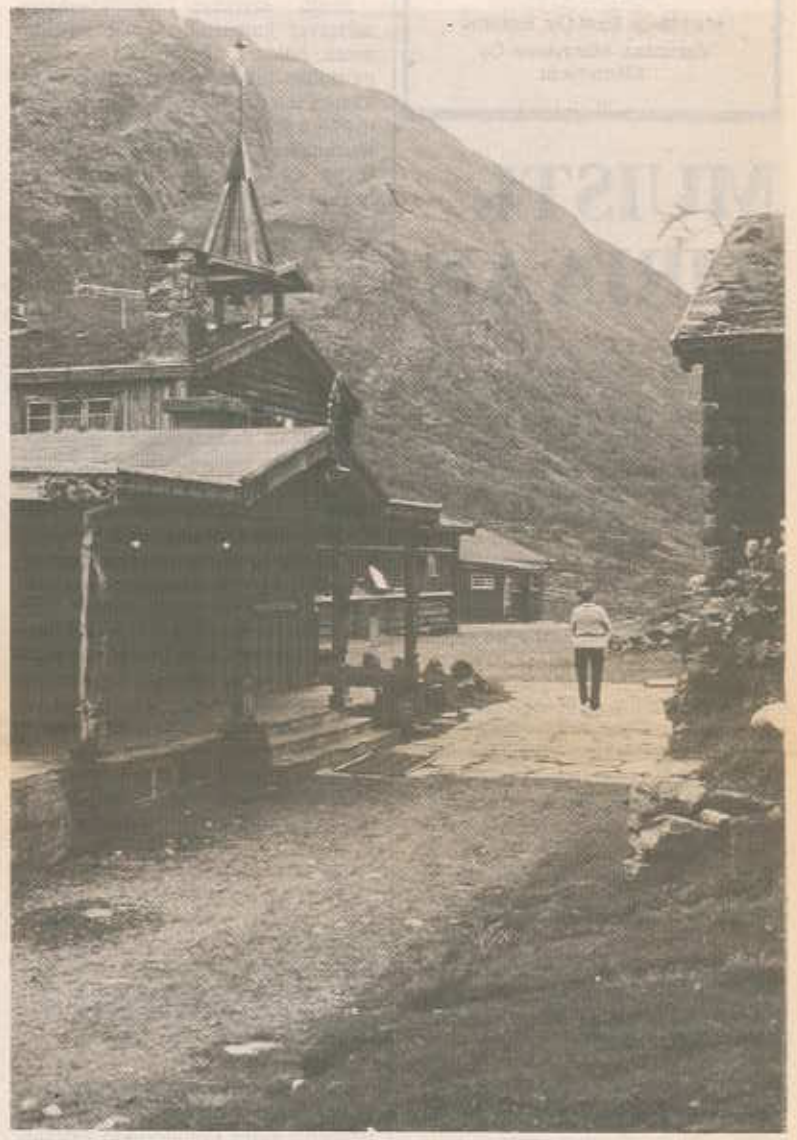

Spiterstulenin hotelli.

Onnellinen lepohetki

Seurasaarta), Nors
sa, Kon-Tikia kats
Rådhusissa ja So
Onstads Kunstsente
kannatti.

□□ JOTUNHEIM
tavana useita reitte
lensä mukaan vae
taan tahansa. Olim
me valinneet onnis
oli seuraava: Gjen
rubu - Glitterheim
Leirvassbu - Kro
khytta - Skogadals
Gjendebu - Gjend

Lähtöpaikkamme
merenpinnasta, m
pysyttelimmekin y
keudella melkein k
ensimmäisenä pä
sintä hirvitti enne
päässeet edes Besse
harjanteelle. Siitä
hänet jo vannomaa
gissä selviän, niin

juuri todennäköise
kelkkapartion to
komea susi, säkä
oli tappanut kuusi
nyt niistä vain yh
vuun palattuamme
missä "syväjäädy
kämpälle tultuam
että häntä oli pelot
vaisto sanoi hänell
Olin tarinnut hänel
mm. kertonut ku
masta, jonka piti li
tuntumassa.

Niin tuli uudenv
Tiesimme Kavtsin
Jussin ja hänen U
retkellä Saariselä
heitä varten ladun
rantaan, ja tunnin
paluustamme he tu

Aattoyönä klo 24
kuulevani ääniä.
kolisevan ja sisään
väkeä, mutta ketä
lampun, juoksin ul
väni sysipimeydessä
loittonevan pohjois
ja kysyi, olinko n
etiäisiä tai maahisia
ne lienevätkään ol
jäljet ja totesi, että
suksilla oli liikuttu
destaan, mutta klo
sään, kuten he itse
"kaksi Porin piru
Ahlaisista, mutta s
jo Poria. He oliva
tolla Mustolaan kl

□□□ Mitä tunturilatulaiset tietävät vaeltamisesta Norjan kuuluisimmalla tunturialueella Jotunheimenilla, jossa mm. sijaitsevat Norjan korkeimmat tunturit? Tähän kysymykseen antoi aiheen 5-henkisen kavtsilaisryhmän heinäkuussa 1975 tekemä retki mainitulle alueelle samoin kuin toteamus, ettei yhtään suomalaista reppuselkää koko 12 päivää kestävän taivalluksen aikana tullut vastaan tai ohittanut meitä. Vieraskirjoja selaillessammekaan emme tavanneet kuin yhden maanmiehemme nimen. Tämä nyt ei sinänsä vielä varmuudella todista sitä, etteikö siellä meikäläisiä olisi pistäytynyt enemmänkin, koska omat nimemmekin jäivät useimmista kirjoista pois. Todennäköisin syy lienee löydettävissä sanoista "tullut vastaan tai ohittanut" siihen, että moni toistaiseksi vielä vapaavalintaisilla reiteillä hemmoteltu Suomen Lapin kulkija välttää tällaisia merkittyjä polkuja. Olosuhteet täällä ja siellä ovat siksi erilaiset, että tämän merkityn polkusysteemin ymmärtää varsin hyvin se, ken on kontannut tunturin jyrkkää rinnettä ylös ja vaivalla kavunnut jälleen alas tai ollut naruun sidottuna jäätiköitä ylitettäessä. Ja edelliseen viitaten ymmärtää myöskin sen, että suositellaan vain 8 kg:n painoista rinkkaa. Seuraavassa muutamia viitteitä niille, jotka tuntevat kiinnostusta Norjaa ja sen tuntureita kohtaan.

Ensiksikin on varattava riittävästi aikaa, ja kun on aikaa, niin valitettavasti kuluu myöskin rahaa. — Tehdessämme etukäteisuunnitteluja, jotka muuten aloitimme jo kaksi vuotta ennen matkaa, saimme havaita, että Helsingin horisontista käsin löytyi muutamia aikaisemmin mainitulla tunturialueella käyneitä latulaisia. Arvata saattaa, että he joutuivat innokkaiden tiedonpumppaajien kohteiksi, mutta auliisti he jakelivat tietämystään ja karttojaan, jotka olivat meille suureksi avuksi. — No niin, aikaa, sitä varasimme n. 3 viikkoa ja rahaa mielestämme tarpeeksi sitäkin, mutta kuinka sen kanssa sitten kävi, siitä tuonnempana, todettakoon vain, ettei Norja liioin ole mikään halpa maa.

□□ MATKAKULUISTA mainittakoon, että kannattaa käyttää Pohjoismaisia kiertomatkoja, joista meille löytyi sopivin n:o 11 Keski-Skandinavian matka. Hintaan 240 markkaa sisältyivät laivamatkat Helsinki-Tukholma-Turku, junamatkat Tukholma-Oslo-Trond-

Pakkasjoulu 1975 Susipesällä

Jatkoa 1. sivulta

Tässä heti aluksi muutama varoituksen sana kaamoskautena Susipesään maantieltä tulijoille. Vain Sarmi- ja Tullujärvet käyttäytyvät pakkasesta huolimatta kuin normaalit järvet. Isäntä ja poika Sarre, kuljettajamme, viettivät tiiviin keskustelutuokion Pekka Paadarin kanssa, joka oli suksilla käynyt Susipesällä pari päivää aikaisemmin ja tunsi tilanteen. Pieni-Paskuljärvi ohitetaan maitse pitkin pohjoisrantaa, Iso-Paskuljärvellä livahdetaan nopeasti yli sen etelärannalle koskenniskasta turvallisen välimatkan päässä, ja Pitkäjärvellä — ajetaan 50 m rannasta sohjoon, joka ilkeämielisesti piilee kauniin, hohtavan lumipinnan alla. Poika Sarrella oli pieni, kevyt kelkka ja lasikuituinen reki, jossa yksin kukoisti AHKIO ILKIMYS vuoren korkuisena, sillä siinä oli pääosa tavaroista. Peräreessä tulimme ison kelkan kyydissä Taimi ja minä sekä sukset ja pikkureput — Pitkäjärvellä huomasimme, että rinkka oli jäänyt Mustolaan! Onneksi siinä oli vain Taimin vaatteita, pakastetuotteet hänen Seutulan puutarhastaan sekä veripalttu. No, minulla oli varavaatetta ja ruoka Ilkimyksessä, niin ettei hätää ollut. Lähdimme vanhaa kelkanjälkeä kävelemään sillä välin kun Sarret tekivät kirveineen lujasti työtä puolen tuntia, sillä kovassa pakkasessa sohjo jäätyi silmänräpäyksessä kelkan telan sisään.

Kun tämä seikkailu oli selvitetty, jouduimme ajamaan Pitkäjärven pohjoisrantaa melkein perukkaan asti, jossa niemen kärjestä oikaisimme nousuun Talasjärvelle, joka vuorostaan käyttäytyi kuin järven tuleekin, mutta omat lompolomme, ah, ne on kierrettävä itärantaa myöten!

Kämppä oli loistokunnossa. Freddy, joka sieltä viimeisenä lähti 3. 10., oli hakannut polttopuut rykmentille ja latonut ne kauniisti penkin alle ja seinämälle. Kämppä oli "puhdas kuin pulmunen lumella". Keitimme heti kahvit, jotta tuojamme saivat hieman lämmintä. Ihmettelin kutsuessani heitä sisään, mitä he oikein pörräsivät kelkoillaan pitkin pihaa, mutta asia selkisi nopeasti. Erämaan ihmisen hienotunteisuudella ja auttavaisuudella he ajoivat meille valmiit polut. PuuC, lähdelaituri, sauna ja Sarmitunturille johtava silta olivat käveltävissä kelkkakierrosten jälkeen.

Kämpässä huomasin, että selkärepustani oli pudonnut matkaradio jonnekin. Olimme todella kaksi hölmöläistä, rinkka Mustolassa ja radio lumessa! Ei se meitä haitannut, kävimme taloksi. Ensimmäinen vuorokausi oli ikävähkö. Lämmitys on erinomaisen tehokas, mutta penkit hikoilivat kosteutta niin, että pari päivää jouduimme varaamaan jotakin allemme, etteivät housut kastuneet. Lattia tuntui kylmältä koko ajan alakerrassa, mutta yläkerta nukkumispaikkana on talvella verraton. Taimi menetti 1950—60-lukujen taitteessa kaiken miehiin kohdistuvan arvostuksen tapellessaan ns. ammattimiesten kanssa Seutulan palstallaan, mutta kun hän oli tutkinut sisältä ja ulkoa joka nurkan ja sauman, hän totesi arvostuksensa palaavan katsellessaan erinomaista ammattityötä.

Hiihdimme jouluviikon maanantaina ladun Pitkäjärven länsipäähän mahdollisia joulutulijoita varten ja sitten olimme kuin Ritari Siniparran vaimo: "Näkyykö ketään?" "Ei näy." Aatonaattoiltana totesimme, että saamme olla kahden. Kun aatonaattoaamuna lähdimme hakemaan kuusta Talasvaaran lammelta, oli —28°C, kovin mittarista toteamamme pakkanen oli ensimmäisenä joulupäivänä, —34°C. Emme hiihtäneet joulupuhinä laisinkaan kovan pakkasen vuoksi.

Olimme maanantaina koelämmittäneet kenttäsaunan ja totesimme, että hyvin käy saunominen. Emme uskaltaneet koskea Kota-pataan, vaan lämmitimme veden kiukaan päällä nokisessa aluminikattilassa. Jouluaattona iltapäivällä oli —32°C, kun kylvimme kunnon joulusaunat. Sunnuntaina jouduimme käyttämään lunta, kun emme oikein ehtineet hakea vesipaikkaa, mutta maanantaina oli Reiskan laiturin etuoikealle lasehtinut lumi, ja lähdepuro virtasi vapaana. Saimme näin "elävää" vettä koko ajan, myös tietenkin saunavedeksi, ja "kristallilyhdyiksi". Pohjoisessa tehdään lumilyhtyjen sijasta jäälyhtyjä. Ämpäriin kaadetaan vettä, ja ennen kuin se on jäätynyt läpikotaisin, kaadetaan keskustan vesi pois, ämpäri tuodaan hetkeksi lämpimään, jotta jäälyhty irtoaisi, sitten jää sijoitetaan sopivalle paikalle, kynttilä sisään, ja kynttilä sulattaa nopeasti ylös henkireiän, josta se saa happea. Kolme tällaista valaisi saunapolkuamme ja hohti pimeässä kaamoksen yössä.

Kiitokset Terttu Civillille himmelistä. Jo se yksin olisi riittänyt joulun tunnukseksi paitsi että se on erinomaisesti tyyliin sopiva koriste myös vuoden muina aikoina. Kuusemme seisoi pöydän ja penkin kulmauksessa, se oli lyhytoksainen pohjoisen kuusi. Tein siihen joulukoristeet, joista toivottavasti ainakin osa säästyy tulevia jouluja varten. Taimi vain väitti, ettei vihreätä enää näkynyt laisinkaan, kun himoitsin kaikkia hopean ja kullan värisiä pusseja ja tein niistä sekä paistialumiitista enemmän tai vähemmän kauniita spiraaleja.

Olimme kutsuneet Tapaniksi Pekka ja Sylvi Paadarin vieraisille. Heidän kelkkansa oli rikki, ja Eero Paadar oli lainannut kelkan, ottanut rinkkamme ja Sarren miesten Pitkäjärven lumesta paluumatkalla löytämän radion ja toi ne meille. Hänen kelkassaan ei kuitenkaan ollut valoja, joten hän pyynnöstämme huolimatta ehti istua vain kahvihetken. — Paluumatkalla meille kerrottiin, että häntä oli kovasti kiusoiteltu liian pitkästä viipymisestä, että tietäähän ne vanhatpiiat ... Eero mokoma puolustautui sanomalla, että me olimme aivan liian vanhoja .. En ollut paikalla sanomassa kantalausettani: Vanhoilla on vanhojen konstit.

Joulunpyhien mentyä menivät pakkasetkin — hetkeksi, ja pääsimme kunnolla hiihtämään. Lunta oli yli polven suksillakin, eikä ladun tekeminen ollut kovin helppoa. Teimme ladun Sarimitunturin puhelinlinjan pylväälle 254 saakka, mutta sitten tuli pimeä ja käännyimme takaisin. 28. ja 29. 12. hiihtelimme Kivijärvelle päin. Ensimmäisenä päivänä hukkasimme lumipyryssä Rekolan Matin siniviitat. Seuraava päivä oli kirkas, löysimme ne hyvin ja samoin moottorikelkkatien — edellisenä päivänä olimme Talasvaaran takaa kuulleet kelkan äänen. Lähdimme kohti Kivijärveä, mutta vanha kunnon suunnistaja Maire valitsi Pienellä Ruohojärvellä koilliseen menevän kelkanjäljen, kun olisi pitänyt mennä suoraan itään, ja niin tulimme hiihtäneeksi hyvän joukon yli 20 km. Pahaa aavistamattomina tulimme tähtivalossa Talasvaaran kuvetta kämpälle klo 18.00 tietämättä, että Kampaselässä oli samana päivänä

Norjan tuntureille?

mme hitaasti, a lähtöpisteesiissa vasta 8. 7. mme ensin Osasemalle ja sieltä -autolla saaden i koko päivän. Helsingistä 4. 7. me jälkeen ehtikholmassa mm. Oslossa kahden a paikasta paikkollenilla, Vigeygdöyssa (vastaa

Onnellinen lepohetki köysistä päästyämme (1988 m).

Seurasaarta), Norsk Folkmuseumissa, Kon-Tikia katsomassa, pistäytyä Rådhusissa ja Sonja Henies-Niels Onstads Kunstsenterissa jne. Se kyllä kannatti.

□□ JOTUNHEIMENISSA on valittavana useita reittejä, joita voi mielensä mukaan vaeltaa mihin suuntaan tahansa. Olimme tietämättämme valinneet onnistuneen reitin, joka oli seuraava: Gjendesheim - Memurubu - Glitterheim - Spiterstulen - Leirvassbu - Krossbu - Fannaråkhytta - Skogadalsböen - Olavsbu - Gjendebu - Gjendesheim.

Lähtöpaikkamme sijaitsi 990 m merenpinnasta, mutta sen jälkeen pysyttelimmekin yli 1000 m:n korkeudella melkein koko ajan. Jo heti ensimmäisenä päivänä heikkopäisintä hirvitti ennen kuin olimme päässeet edes Besseggenin (1740 m) harjanteelle. Siitä alaspäin tulo sai hänet jo vannomaan: "Jos tästä hengissä selviän, niin en enää ikinä..." Tämä kapea, korkea harjanne sai jalat tutisemaan muiltakin kuin vain korkean paikan kammoa potevalta, jollaiselle on kyllä valittavana helpompikin reitti pitkin Gjende-järven rantaa tai veneellä mainittua järveä pitkin. Tällöin jää kyllä vaille niistä kauniista näkymistä, jotka avautuvat korkeuksista ja kiipeäminen kyllä kannattaa hengenmenon uhallakin.

Tällaista vuorottaista 'ylä- ja alamäkeä' meidän polkumme noudatteli suurimmaksi osaksi. Kun vielä ottaa huomioon maaston kivikkoisuuden, ennätimme moneen kertaan manailla rinkkojemme, suosituksesta poikkeavaa, painavuutta. Suuret lumialueet reitillämme helpottivat kulkua, kun muisti olla varovainen lumiosuuden alkaessa ja loppuessa, etei lumen pettäessä astunut varomattomasti johonkin koloseen ja taittanut jalkaansa.

□□ JO ENSIMMÄISEN vaelluspäivän iltana meillä oli myös syytä tehdä tarkistus etukäteen laaditussa budjetissamme. Jos hinnoittelu olisi tämän laatuista jatkossakin, emmekä saisi vaihdetuksi matkan varrella valuuttaa, kävisi meille kuin sille tunnetulle mustalaisen hevoselle. Näin tuumiskellen ja tässä nätääntyneenä päätimme tyytyä vain mukanamme olleeseen näkkäriin ja juoda raikasta purovettä. Eikä tämä suinkaan ollut ainoa kerta. Mutta edellisestä viisastuneena, päätimme käyttää hyväksemme entistäkin tarkempaan runsaan aamiaispöydän tarjoamat herkut, joskin suomalaisiin niukkoihin aamupaloihin tottuneet vatsamme tuntuivat siitä närkästyneen. — Varustetasoltaan Memurubu oli matkamme varrella sieltä arvosteluasteikon alapäästä ja hinnoittelutasoltaan päinvastaisesta. Täällä kaiken lisäksi ei kukaan tuntunut tietävän mitään. Me sen sijaan tämän jälkeen tiesimme kysyä saapuessamme seuraavaan paikkaan. "Finns det möjligen ett billigt rum för fyra damer och en

Jatkuu 7. sivulla

umatkalla löytä-
e meille. Hänen
kaan ollut valo-
östämme huoli-
kahvihetken. —
e kerrottiin, että
kiusoiteltu liian
ä, että tietäähän
ro mokoma puo-
että me olimme
.. En ollut pai-
kantalausettani:
jen konstit.
ientyä menivät
keksi, ja pääsim-
mään. Lunta oli
n, eikä ladun te-
n helppoa. Teim-
turin puhelinlin-
kka, mutta sitten
yimme takaisin.
nme Kivijärvelle
päivänä hukka-
Rekolan Matin
päivä oli kirkas,
ja samoin moot-
ellisenä päivänä
n takaa kuulleet
dimme kohti Ki-
na kunnon suun-
Pienellä Ruoho-
nenevän kelkan-
änyt mennä suo-
tulimme hiihtä-
on yli 20 km.
omina tulimme
vaaran kuvetta
tietämättä, että
amana päivänä

juuri todennäköisesti ladun tehneen kelkkapartion toimesta kaadettu komea susi, säkäkorkeus 70 cm. Se oli tappanut kuusi poroa, mutta syönyt niistä vain yhden, ja oli tien sivuun palattuamme näytteillä Nellimissä "syväjäädytyksessä". Vasta kämpälle tultuamme kertoi Taimi, että häntä oli pelottanut. Ehkä jokin vaisto sanoi hänelle jotakin sudesta. Olin tarinnut hänelle susitarinoita ja mm. kertonut kuuden suden laumasta, jonka piti liikkuman itärajan tuntumassa.

Niin tuli uudenvuoden aatonaatto. Tiesimme Kavtsin puheenjohtajan Jussin ja hänen Ullansa olevan eräretkellä Saariselällä. Hiihdimme heitä varten ladun ison-Paskuljärven rantaan, ja tunnin kuluttua kämpälle paluustamme he tulivat Susipesään.

Aattoyönä klo 24 heräsin ja luulin kuulevani ääniä. Odotin rinkkojen kolisevan ja sisään työntyvän lisää väkeä, mutta ketään ei tullut. Otin lampun, juoksin ulos ja luulin näkeväni sysipimeydessä kahden lampun loittonevan pohjoiseen. Jussi tuli alas ja kysyi, olinko nähnyt ja kuullut etiäisiä tai maahisia tai mitä staaloja ne lienevätkään olleet. Hän tarkisti jäljet ja totesi, että kaksilla pitkillä suksilla oli liikuttu. Nukuimme uudestaan, mutta klo 01.00 työntyi sisään, kuten he itse itsensä esittelivät, "kaksi Porin pirua", toinen tosin Ahlaisista, mutta sehän nykyisin on jo Poria. He olivat tulleet linja-autolla Mustolaan klo 15.50 ja lähtivät urheasti yön selkään, mutta ajoivat yhusohjuun, ja niin taival muodostui erittäin raskaaksi. Vihdoin heidän oli pakko sytyttää tulet Pitkäjärveltä nousuun, sitten he hiihtivät ladun Susipesään ja palasivat uudelleen hakemaan rinkkansa. Niin meitä oli kuusi uutta vuotta viettämässä.

Käväisimme Sarmilla kovassa tuiskussa. Ei satanut lunta, mutta voimakas tuuli heitti todellisia pilviä maasta ylös, kun "lumiturpeet" lentelivät pois puista. Minä puolestani pidän kaamoksen hiihdosta enemmän kuin kovista keväisistä hangista, joita aina pelkää kyntävänsä nenällään ja menettävänsä olemattoman kauneutensa. Jussilla ja Ullalla oli pitkät Kuusiston suksitehtaan lumisukset, he aukoivat ladun ylös, ja me kaksi lyhytsuksista taapersimme perässä. Alasmeno oli todellista juhlaa, syvä latu kuin autopilootti. Illalla meillä oli tinat ja raketit, vaikka me 12—14 tuntia nukkumaan tottuneet emme oikein tahtoneet pysyä valveilla sydänyöhön saakka.

Niin tuli eteen lähtö. Hiihdimme uudenvuoden päivänä lähtöladun puolitiehen paluun helpottamiseksi. Jussi joutui puhdistamaan suksensa sohjosta ja me muut kiertämään suunnilleen samoin kuin moottorikelkalla tultaessa. Maa on Talasjärven lompoloilta Mustolaan kaltto noin 50 m. Se aiheuttaa voimakkaan virtauksen kohti Inarinjärveä, ja sitäpaitsi nuo petolliset pikkujärvet ovat täynnä lähteitä. Siitä uhuvesi, jota nousee monen päivän −30°C pakkasista huolimatta.

Lähtiessämme perjantaina 2. 1. 1976 tienposkea kohti tarpomaan oli pakkasta −28°C. Käsiäni ei palellut, mutta paluumatkalla bussissa peukaloita pisteli, ja molempien peukaloiden päässä on paleltumavammat, lievät tosin. Pakkasen lisäksi oli kova pohjoistuuli. Yövyimme jälleen Mustolassa ja lähdimme aamulla pitkälle bussimatkalle kohti Rovanientä.

Ainakin kaamosaikana, jolloin valoa ei ole, mennen tullen on syytä yöpyä joko tiensivussa Mustolassa tai Paadarilla, jotka molemmat majoittavat vieraita mielellään, ja kohtuukorvauksesta. Kämppä on loistava, pitää hyvin lämpimän ja on kaunis. Puitakin on — me poltimme Anteron ja Kallen paikalle tuomaa avokasaa ja annoimme valmiiksi tehtyjen puiden peitteittensä alla jäädä perinnöksi seuraaville. Kovassa pakkasessa halkeavat isot pöllitkin kertaiskulla, joten suorastaan luulin itseäni metsuriksi, kun työ sujui niin hienosti. Työvälineet olivat hyvässä kunnossa. Siis: jos vain aikaa on riittävästi — kaksi vuorokautta matkaan mennen tullen — niin Susipesä on lomailijan paratiisi. Kesällähän pääsee yöttömässä yössä helposti perille saakka saman vuorokauden sisällä.

MAIRE KALANTI

SUDEKSI VUONNA 1976

Jo vain, susivihkiäiset järjestetään viiden vuoden tauon jälkeen Lapissa, tällä kerralla Kiilopään juurella. Ajankohta poikkeaa tutuksi käyneestä pyhäinpäivästä ja ajoittuu nyt syyskuun 18 päivään. "Rääthyyn" pyrkiville huomautetaan, että susianomusten on oltava perillä maanantaina elokuun 16 päivään mennessä susivaliokunnan sihteerillä: **Ulla Saarinen, Kiertokuja 9, 02300 Espoo 30.**

Tunturisusien kokouksessa 2. 11. 1975 käytiin keskustelua susivaatimuksista ja näiden tulkinnasta. Tulos oli, että tunturisuden arvon saamiseksi ei vaatimuksia kovin paljon kiristetä. Sen sijaan katsottiin aiheelliseksi nostaa vaatimusten tasoa johtajasuden arvon saamiseksi.

Tässä samassa kokouksessa päätettiin esittää Tunturiladun johtokunnalle uuden Tunturiladun oppaan laatimista. Uudet arvoasteiden säännöt tulkintoineen olisivat tässä oppaassa ja lisäksi ne annettaisiin erillisinä liitteinä susianomuskaavakkeiden kanssa. Tätä kirjoitettaessa on Tunturiladun johtokunta jo tehnyt päätöksen uuden oppaan aikaansaamiseksi.

Niille, jotka aikovat anoa tunturisuden tai johtajasuden arvon, kohdistaisin joitakin haja-ajatuksia:

Vaatimukset eivät ole niin kohtuuttomia etteikö niistä selviäisi. Susivaliokunnan piirissä ollaan havaittu, että muutamat hakijat koettelevat kepillä jäätä siten, että jokin suoritus puuttuu tai ei ole hyväksyttävää näyttöä. Lienee paikallaan korostaa, ettei tänä vuonna ehditä pyytää lisäselvityksiä puutteellisiin hakemuksiin jo siitä syystä, että valmiit luettelot uusista tunturi- ja johtajasusista on jätettävä Tunturiladun johtokunnalle jo 20. 8. 1976.

Täyttäessänne anomuskaavakkeenne henkilötieto-osan merkitkää siihen lähiosoitteenne lisäksi postitoimipaikka postinumeroineen. Säännöissä edellytetään, että anoja on Tunturilatu ry:n jäsen, mikä merkitsee sitä, että jäsenmaksu on suoritettu.

Mikäli pyydätte suosituksen anomukseenne esim. aikaisemmin nimetyiltä tai vihityiltä susilta, niin varmistautukaa toki ensin siitä, että anomuksenne on asiallisesti täytetty ja että suoritukset täyttävät sääntöjen edellyttämät vähimmäisvaatimukset.

Johtajasusiksi pyrkiville vihjeeksi e-kohta: - - - - on hyväksyttävästi johtanut eräretkiä tai suorittanut ---. Eräretken johtaminen edellyttää muutakin kuin letkan kärjessä kulkemista. Retkiselosteen alkuun voidaan ajatella esimerkiksi seuraavanlainen järjestely:

- retkiajankohdan valinta
- retkialueen valinta
- retkiporukan kokoaminen
- retkireitin karkea suunnittelu
- retken keston määrittely
- retken pelisääntöjen sopiminen osanottajien kanssa
- yhteisten varusteiden ja muonan määrittely sekä jako osanottajien kesken
- henkilökohtaisten varusteiden määrittely
- retken toteuttaminen ja tapahtumien kirjaaminen (retkiseloste).

Vaikka edellä oleva teksti on kuivahko, on muistettava, että tähän "susijärjestelmään" tulee suhtautua tietyllä leikkimielellä. Onhan kyseessä vapaa-ajan harrastus siinä missä kuntourheilu tai aktiivinen urheilu kilpakentillä, missä mitataan taitoja, suorituksia ja saavutuksia omaksuttujen pelisääntöjen mukaan.

Hyviä ja antoisia retkiä toivoen

Susivaliokunnan pj.
LASSE LINDBERG

(Leikkaa irti ja lähetä)

ILMOITTAUTUMINEN SUSIAISTILAISUUKSIIN SYKSYLLÄ 1976

Kaavakkeen on oltava perillä Tunturilatu Ry:n toimistossa viimeistään 16. 8. 1976

Tekstaa, ole hyvä

NIMI
(Nimet) _____

POSTIOSOITE _____

Mahd. Tunturikerho _____ puhelin _____

1. **OSALLISTUN SEURAAVIIN TILAISUUKSIIN:** (Rasti ruutuun)

I □ **Tunturiladun 30-vuotisjuhlavaellus,** Mustola—Susipesä—Kiilopää 11.—17.9.-76 kokoontuminen 11.9. klo 15.00 Ivalon matkahuollon (Keskun -Baari) edessä. Lisätiedot kerhoilta.

II □ **Talkoot Kiilopäällä,** Laavun, juhlapaikan, turvekohdan jne valmistus 12.—17.9.-76. Tilanteen mukaan, joko teltta, tai sisämajoitus.

III □ **SUSIVIHKIÄISJUHLA,** Kiilopäällä, juhlapaikalla. 18.9.-76 klo 20.00

IV □ **TUNTURISUSIEN KOKOUS,** Kiilopään Seidalla. 19.9.76 klo 9.00

2. **MATKUSTUS**
□ Huolehdin matkoistani itse
□ Haluan osallistua yhteismatkoihin

LINJA-AUTOT

a) Helsinki—Kiilopää—Helsinki via Lahti, Jyväskylä. Osallistuu □
Lähtö Helsinki pe 17.9.-76 klo 14.00
Paluu Kiilopää su 19.9.-76 klo 14.00
Meno—Paluu hinta korkeintaan noin mk 100,— □
Vain meno hinta korkeintaan noin mk 60,— □
Vain paluu hinta korkeintaan noin mk 60,— □

SELKOS-SARJAN RETKIASUT

LK-TUOTE VALMISTAA KORKEALUOKKAISIA ULKOILU- JA RETKEILYASUJA, JOTKA ON TESTATTU VAATIVILLA ERÄRETKILLÄ JA VAIHTELEVISSA OLOSUHTEISSA

GAISSA Pitkämallinen talvieräretkien anorakki, jossa on vuorillinen huppu, hihojen suissa resorineulos ja sisäpuolella haarakiinnitys

TSOKKA Vaativien talvieräretkien anorakki. Lisänä edell. tuulihihat, kompassitasku ja vahvistettu alasuoja.

SUDENHÄNNÄT ANORAKKIIN MEILTÄ.

SAAJO Hiihtohousut retkeilyyn. Isot, sivulevikkeillä ja suojaläpällä varustetut taskut. Jalan alta leveä, säädettävä kuminauha.

SEVÄ Eräretkeilijän housut. Lisänä edell. reisitaskut.

SIULA Polvipituiset hiihtohousut, joissa on soljella säädettävä säärikiristäjä.

Valmistamme myös KOMSIO-SUKSIPUSSEJA, pituudet 205 cm ja 220 cm.

HUOM. Olemme avanneet myymälän myös Helsingissä, Suomen Ladun toimiston alakerrassa, Korkeavuorenkatu 25, puh. 611354.

LK-TUOTE Oy Ilmarinkatu 34, 33500 Tampere 50, puh. 931-56121

Sohlbergin Sinisen Ruusun kylpyhuonekalusteet tuovat kylpyhuoneeseesi hivenen ylellisyyttä ja paljon järjestystä

Punaisia, sinisiä, valkoisia, mustia, lukittavia, avonaisia, korkeita, matalia, seinälle ja nurkkaan sopivia, varustettuna liukuovin, peiliovin, kaksoispeilein ja valaisimin. Sohlbergin sinisen ruusun kylpyhuonekaapeissa on valinnan varaa joka perheen tarpeisiin ja kukkarolle.

Valmistaja:

OY G.W. SOHLBERG AB

40 olympiamitalia uudella suomalaisella perhossompasauvalla

Suomalaiset hiihtovälinevalmistajat ovat valtaamassa takaisin kilpavälinemarkkinat. Vakuuttava osoitus tästä on suomalaisen sauvatehtaan olympiamenestys. Yhteensä 40 olympiamitalia 57 mahdollisesta (yli 70 %) voitettiin Exel Oy:n kehittämällä hiilikuitusauvalla. Vielä Falunin MM-kisoissa hallitsi latukuvaa norjalainen kevytmetallisauva.

Mistä johtuu suomalaisen sauvan jymymenestys?

Sauvan kehittäjä, dipl. ins. Yrjö Aho kertoo, että Exel -hiilikuitusauva painaa ainoastaan noin 150 grammaa. Tähän asti käytetyt kevytmetallisauvat painavat noin 35 % enemmän. Koska jokainen sekunnin murto-osakin voi ratkaista voiton — ratkaisee myös jokainen lisägramma sauvan painossa. 100 grammaa ylimääräisen painolastin kantaminen 30 km:n matkalla hidastaa vauhtia yhtä paljon kuin 3 kg:n punnuksen kuljettaminen yhden km:n matkalla.

Myös muut skandinaaviset sauvatehtaat ovat siirtymässä hiilikuituun. Suomalaisilla on tällä hetkellä kuitenkin jo runsas etumatka tuotekehittelyssä.

Exel -sauvan huomiota herättävin osa on neliruotinen perhossiipisompa, joka poikkeaa täysin tavanomaisesta somparatkaisusta. Uuden, patentoidun somman rakenteen ja muodon ovat ratkaisseet tarkat tutkimuksen sauvan alapään käyttäytymisestä lumessa.

Pyöreän somman etuosa jarrutti sauvan kääntymisliikettä hangessa ja siten myös matkantekoa. Lisäksi somman etuosa aiheutti sauvan "lipsumista" jyrkissä nousuissa, ja se toimi jarruna nopeissa laskuissa sauvalla ohjattaessa. Etuosa siis poistettiin tyystin ja sauvan kärkeä lyhennettiin ja kavennettiin. Jäykästä muovista tehdyn sompasiivekkeen etureuna varustettiin kaviomaisella tartuntakynnellä, mikä takaa pidon pahimmissakin nousuissa.

Jo tällä hetkellä hiihtää mm. seuraavien maiden edustushiihtäjiä suomalaisella Exel -sauvalla: Suomi, Neuvostoliitto, Ruotsi, USA, Itä-Saksa, Länsi-Saksa, Sveitsi, Itävalta, Italia, Jugoslavia, Kanada, Ranska, Tsekkoslovakia, Puola, Japani, Iso-Britannia, Kreikka, Kiina, Romania ja Argentiina.

b) Tampere—Kiilopää—Vaasa via Vaasa, Raahe. Osallistuu ☐
Lähtö Tampere pe 17.9.-76 klo 17.00
Paluu Kiilopää su 19.9.-76 klo 14.00
Meno—Paluu hinta korkeintaan noin mk 85,— ☐
Vain meno hinta korkeintaan noin mk 50,— ☐
Vain paluu hinta korkeintaan noin mk 50,— ☐

c) Rovaniemi—Kiilopää Rovaniemi
Lähtö Rovaniemi 18.9.-76 klo 8.30
Lähtö Kiilopää 19.9.-76 klo 14.00

☐ **Edestakainen**
☐ **Vain meno**
☐ **Vain paluu**

Tämä tilausbussi järjestetään vain, jos ilmoittautuneita halukkaita on tarpeellinen määrä. Jos ei ole, on käytettävä vuorobussia. Hinnat tulevat tilausbussilla olemaan kohtuulliset.

Myös muita bussireittejä on mahdollisuus järjestää. Luultavaa on, että yksi bussi menee reittiä Kotka—Karhula—Kouvola—Mikkeli—Kuopio—Kiilopää. Tämä madollisuus, samoinkuin muukin jatkoinformaatio on luettavissa Latu ja Polku -lehdestä. Seuraapa sitä tarkoin, jos mielit Susiaisiin.

3) MAJOITUS
☐ **Huolehdin majoituksestani itse (Teltta-alue)**
☐ **Haluan yhteismajoituksen**
☐ **Päärakennuksessa, tilaa vain rajoitetulle yöpyjäjoukolle**
☐ **Talviteltoissa, kuten aikanaan Susikyrössä.**

4) RUOKAILU

Osallistumismaksuun sisältyy lauantaina 18.9. aamupala, päivällinen, kahvi ja sunnuntaina 19.9. aamupala ja lounas.

Bussimatkoille osallistujat. Ottakaapa huomioon! Matkaeväissä ollaan omavaraisia, ruoka ja kahvit keitellään matkan varrella nestekaasulla, sopivasti luonnon helmassa.

KEHITYSTÄ

● LEKO = Majoitteen keksijän Leo KOJOn ideat eivät lopu, vaan hänen eräretkivarusteensa ovat jatkuvan kehitystyön alla.

Haastattelin häntä Tunturiladun Talvipäivien aikana, kuvasin ja tein huomioita hänen viime oivalluksistaan.

1) LEKO-teltta ja kamina: Telttaa on kehitetty ja Hyvinkäällä oli, esillä pienempi, neliönmuotoinen teltta. Katon väliosa oli ommeltu hengittävästä puuvillakankaasta ja siten poistettu suurelta osin ongelma, joka syntyi katon hikoilusta. Teltta on myös pienempi ja soveltuu hyvin 2—4 hengen seurueille. Katto voidaan asentaa kolmelle korkeudelle ja se on sisältä tuettu ohuilla rottinkisauvoilla niin, että keskellä on paremmin seisontatilaa. LEKO- kamina on entisellään, toimii parhaiten tuoreella ja märällä puulla, kunhan tuli ensin on saatu syttymään. Jos keloa poltetaan, tulee teltassa pian tukala olo ainakin pikkupakkasilla. Ainoa varjopuoli systeemissä on sen korkea hinta, joka itsestäänselvästi seuraa pienistä valmistussarjoista.

2) Lasikuituahkio: Leo Kojo uskoo vuorenvarmasti yksiaisasysteemin ahkion vetämisessä, päinvastoin kuin kolbmalaiset. Tiedä häntä sitten mikä on paras. Kojon vetoaisa on rottinkia ja näyttö ahkion vetomahdollisuuksista umpimetsässä oli tekijän taidolla vakuuttavaa. Kätevä on jatkoperämahdollisuus, jolloin ahkiota voidaan käyttää potilaskuljetukseen.

3) Kantolaite. Useille onkin varmaan tuttu Kojon kehittämä kehyksetön kantolaite, jossa kannettava paino jakautuu tasan etu- ja takapuolelle hartioita. Siinä on takana yksi iso pussi ja edessä kaksi pienempää. Paino jakautuu täten tasan, eikä selkä tule käyttäjien kokemusten mukaan kipeäksi pitkästäkään kantamisesta. Uusimpaan malliinsa on hän lisännyt muovisen sadevaran, joka suojelee sekä olkapäitä, yläruumiista, että kantolaitetta kastumiselta.

4) Suksen side, malli KOJO. Side näkyy parhaiten kuvassa, se on parhaillaan kokeilun alla mm armeijassa, ei vielä yleisessä myynnissä. Siteessä kiinnitetään varsinainen pääosa suoraan hiihtovälineeseen, monoon tai saappaaseen. Kärjessä on saranatapit, jotka työnnetään suksessa oleviin hahloihin. Kengän kärkiosaa ei näinollen tarvitse taivuttaa ollenkaan, vaan jalka potkun yhteydessä kääntyy varpaiden edessä olevan saranan ympäri. Vastaavan tapaisia on ennenkin kokeiltu, mutta tämä näytti todella tukevalta.